«ГРАДКОМПЛЕКС» ЖШС

Тапсырыс беруші: «Алматы облысының сәулет және қала құрылысы басқармасы» ММ

АЛМАТЫ ОБЛЫСЫ ЕҢБЕКШІҚАЗАҚ АУДАНЫ КӨКТӨБЕ АУЫЛЫНЫҢ ДАМУ ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС СХЕМАСЫ (ШАҒЫН ЕЛДІ МЕКЕННІҢ БАС ЖОСПАРЫНЫҢ ЖЕҢІЛДЕТІЛГЕН НҰСҚАСЫ). ТҮЗЕТУ

ГП-ПЗ-1

Түсіндірме жазба

Директор **Н.Г. Аужанов**

Астана 2025

АВТОРЛЫҚ ҰЖЫМ

Аумақты сәулеттік-жоспарлау ұйымдастыруы	
Жобаның бас сәулетшісі	С.С. Ералина
Сәулетшілер тобының жетекшісі	Г.Ж. Декеева
Сәулетші	А. Х. Утеулин
Сәулетші	Ж. Аралбай
Сәулетші	А. Азимбеков
Сәулетші	А.А. Кокаш
Экономикалық бөлім	
Жобаның бас экономисі	Е.Ш. Балгабеков
Көлік және көше-жол желісі	
Бас маман	Б.С. Нурланов
Инженерлік инфрақұрылым	
Жобаның бас инженері	Д. Гончаров
Стратегиялық экологиялық бағалау	
Бас маман-эколог (жауапты орындаушы)	М.С. Алназарова
Картографиялық деректерді цифрлық өңдеу	
Инженер-геодезист	А.Ы. Кадыркулов
Инженер-картограф	А.Ш. Шукирова

МАЗМҰНЫ

		Жалпы ережелер	**7**
1.		**Табиғи жағдайлар мен ресурстар**	**10**
	1.1.	Геоморфологиялық элементтері бар рельеф	10
	1.2	Геологиялық жағдайлар	10
	1.3	Климаттық және метеорологиялық жағдайлар	18
	1.4	Гидрография	18
	1.5	Гидрогеологиялық жағдайлар	21
	1.6	Инженерлік-геологиялық жағдайлар	21
	1.7	Қауіпті геологиялық және инженерлік-геологиялық процестер мен құбылыстар	21
	1.8	Топырақ қабаты	23
	1.9	Өсімдік және жануарлар дүниесі.	26
2.		**Алдыңғы жалпы жоспардың орындалуын талдау**	
3.		**Тұрғын пункттің әлеуметтік-экономикалық дамуын талдау және болжам**	**27**
	3.1	Экономикалық кешенді дамытудың алғышарттары мен потенциалы	28
	3.2	Елді мекенді дамытудың негізгі бағыттары	30
	3.2.1.	Қала қалыптастыратын салалар	
	3.2.2.	Қызмет көрсету саласы	
4.		**Халық және еңбек ресурстары**	**32**
	4.1.	Қазіргі демографиялық жағдайды бағалау	32
	4.2.	Жоспарлы кезеңдерге халық санын болжау	33
	4.3.	Еңбек ресурстары және халықтың жұмыспен қамтылуы	35
5.		**Әлеуметтік инфрақұрылым**	**39**
	5.1	Тұрғын үй қоры және тұрғын үй құрылысы	39
	5.2	Халыққа мәдени-быттық және әлеуметтік қызмет көрсету жүйесі	42
6.		**Аймақтың кешенді қалақұрылыс бағасы**	56
	6.1	Жалпы бөлім	**56**
	6.2	Қарастырылатын факторларды, олардың қасиеттерін жіктеу, бағалау	56
	6.3	Аймақтың кешенді қалақұрылыс бағасы	59
	6.3.1	Табиғи жағдайлар	59

	6.3.2	Транспорттық-географиялық, әлеуметтік (әлеуметтік нысандармен қамтамасыз етілуі, әлеуметтік қамсыздандыру мекемелеріне қолжетімділік, еңбек қолдану орындары)	63
	6.3.3	Инженерлік-техникалық жағдайлар	66
	6.3.4	Санитарлық-эпидемиологиялық жағдайлар, жоспарлау шектеулері	67
	6.3.5	Аймақтың жалпы бағасы	69
7.		**Аймақтың сәулет-жоспарлау ұйымдастырылуы**	**71**
	7.1	Ауылдың қоныстану жүйесіндегі орны	71
	7.2	Аймақтың қазіргі жағдайының сипаттамасы	74
	7.3	Аймақтың сәулет-жоспарлау ұйымдастырылуын дамыту бойынша жобалық ұсыныстар	79
8.		**Көше-жол желісі және көлік**	**86**
9.		**Аймақтың инженерлік дайындығы**	**101**
	9.1	Аймақтың вертикалды жоспарлау	101
	9.2	Беткі суларды ұйымдастыру	102
10.		**Аймақтың инженерлік жабдықталуы**	**105**
11.		Табиғи-экологиялық каркас	**132**
12.		**Құрылыс дамуы схемасының жобалық шешімдеріне бірінші кезектегі қалақұрылыс шаралары**	**141**
	12.1	Жоспарланған шаралар	141
	12.2	Құрылыс дамуы схемасының жобалық шешімдерін іске асырудың I кезеңіне болжамды инвестиция көлемі	144
13.		**Құрылыс дамуы схемасын іске асыру бағдарламасы**	**147**
14.		**Техникалық-экономикалық көрсеткіштер**	**149**
15.		**Нормативтік-техникалық құжаттар мен пайдаланылған әдебиеттер тізімі**	**157**
		Қосымшалар мен келісімдер	**162**

Жобаның құрамы

№№ пп.	Атауы	Масштабы, түрі
1	**Түсіндірме жазба**	Кітап
1	**Елді мекеннің әкімшілік аудан жүйесіндегі орналасу схемасы**	1:10 000
2	**Жер пайдалану схемасы**	
3	**Негізгі жоспар (қазіргі пайдалану жоспары)**	1:2000
4	**Бас жоспар (негізгі сызба)**	1:2000
5	**Көше-жол желісі және көлік схемасы. Көше көлденең профильдері**	1:2000
6	**Инженерлік қамтамасыз ету схемасы**	1:2000
7	**Аумақты вертикальді жоспарлау және инженерлік дайындау схемасы**	1:2000
8	**Қоршаған ортаны қорғау схемасы**	1:2000
9	**Аумақты натурлық зерттеу альбомы**	б/м
10	**Схемалар иллюстрациялары альбомы**	б/м
1	**Жобаның цифрлық нұсқасы**	flash накопитель

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Алматы облысы еңбекшіқазақ ауданы көктөбе ауылының даму және құрылыс салу схемасы (шағын елді мекеннің бас жоспарының жеңілдетілген нұсқасы). Түзету, 14.03.2025 ж. № 19 келісімшартқа сәйкес ММ «Алматы облысының сәулет және қала құрылысы басқармасы» тарапынан жасалған.

Жоба аумақты жоспарлау ұйымының негізгі бағыттарын анықтайды функционалды-қала құрылыстық зоналау, қызыл сызықтарды белгілеу, әлеуметтік, мәдени және коммуналдық қызмет көрсету нысандары үшін аумақтарды резервтеу, көше-жол желісі мен көлік қызметін ұйымдастыру, инженерлік коммуникациялар трассасы, көшелердің көлденең профильдері, аумақтарды абаттандыру және көгалдандыру.
Расталған жоба Алматы облысы еңбекшіқазақ ауданы көктөбе ауылының даму және құрылыс салу схемасы (шағын елді мекеннің бас жоспарының жеңілдетілген нұсқасы). Түзетілген нұсқа қызыл сызықтарды, жер учаскелерінің шекараларын, қоғамдық сервитуттарды жерге шығарудың негізі болады. Жоба инвестициялық-қала құрылыстық паспорттарды, кварталдар мен ықшамаудандарды, сондай-ақ басқа да ауылдық елді мекендердің жоспарлау құрылымдарын әзірлеу кезінде, сондай-ақ кадастрлық карталар (жоспарлар) беру кезінде ескеріледі.

Жобада мына жобалық кезеңдер қабылданды:

- исходный год - 01.01.2025 год;
- первая очередь – 2032 год;
- расчетный срок – 2050 год;

Алматы облысы еңбекшіқазақ ауданы көктөбе ауылының даму және құрылыс салу схемасы (шағын елді мекеннің бас жоспарының жеңілдетілген нұсқасы). Түзетілген нұсқа Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасында сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Заңына, ҚР СТ 3.01-01-2013 және СП РК 3.01-11-2013 «Қала құрылысы. Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және құрылыс» стандарттарына, 2020 жылғы 30 қыркүйектегі № 505 «Қала құрылыстық жобаларды (елді мекендердің бас жоспарлары, егжей-тегжейлі жоспарлау жобалары және құрылыс жобалары) әзірлеу, келісу және бекіту ережелері» және Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы өзге де нормативтік-құқықтық және нормативтік-техникалық актілеріне сәйкес әзірленді.

Жобалық материалдардың көлемі мен мазмұны Қазақстан Республикасында қала құрылыстық жобаларды әзірлеу, келісу және бекіту тәртібі туралы «Нұсқаулыққа» (СН РК 3.01-00-2011) сәйкес жасалған.

Жобада 2025 жылы ЖШС «Градкомплекс» тарапынан орындалған М 1:2000 масштабындағы топографиялық түсіру пайдаланылған.

Негізгі жоспар натурлық зерттеу деректері, Алматы облысы, Еңбекшіқазақ ауданы бойынша ГУ «Сәулет және қала құрылысы бөлімі» ұсынған материалдар, сондай-ақ аудан және облыс әкімдіктерінің

қызметтері бойынша жасалған. Жобаны әзірлеу барысында поселкінің аумақтық даму нұсқалары, сәулеттік-жоспарлау құрылымы, аумақтың функционалды зоналануы ГУ «Еңбекшіқазақ ауданының сәулет және қала құрылысы бөлімі» жобаларды жүзеге асыруға жауапты мүдделі өкілдермен және аудан әкімі мен аудандық қызметтердің қатысуымен бірнеше рет қаралып, келісілген. Жобаны әзірлеу **цифрлық түрде**, ГИС-технологияларды пайдалана отырып жүргізілді.

1. ТАБИҒИ ЖАҒДАЙЛАР ЖӘНЕ РЕСУРСТАР

1.1 Геоморфологиялық элементтері бар рельеф

Көктөбе ауылының аумағы Алматы облысының Еңбекшіқазақ ауданы құрамына кіреді, ол Іле ойпаты мен оны қоршайтын таулы құрылымдарды қамтиды. Геоморфологиялық тұрғыдан өңір рельефі екі ішкі аймаққа бөлінеді: таулы алқап ауданы және Іле Алатауының таулы ойпаттық жазықтығы. Ауыл көлбеулі аккумулятивті жазықта орналасқан. Ауылдың солтүстік бөлігін солтүстікке аздап көлбеген Оңтүстік Жетісудың немесе Прибалқаштың жазықтығы алып жатыр (биіктігі 300—500 м). Солтүстіктен қырқалар таулы етектермен және тар таулы ойпаттық жазықтармен шектелген.

Таулы алқап ауданы таулы сатылы етек белдеуін алады. Аудан аккумулятивті-эрозиялық бөлшектенген рельефтен тұрады (осылай аталатын «таулы сөрелер»). Ол су бөлгіштер мен эрозиялық қырқалардың кезектесуімен сипатталады. Су бөлгіштердің төбелері жазық, ал етектері тік, тік бұрышы 30º-ға дейін жетеді. Сөрелер таулы ойпаттық жазықтан эрозиялық-тектондық беткеймен бөлінеді. Аудан биіктігі 1000–1600 м аралығында.

Таулы ойпаттық жазық таулы өзендердің алып шыққан конустарының қосылуынан түзілген таулы шлейф болып табылады. Рельеф тегіс, жалпы солтүстікке қарай қалыңдау көлбеуімен сипатталады.

1.2 Геологиялық жағдайлар

Көктөбе аумағының геологиялық құрылымына палеозойлық эффузивті-шөгінді және интрузивті жыныстар қатысады, олар мезозой–кайнозой шөгінділерімен жабылған, сонымен қатар неоген және төртінші кезекті континенталды шөгінділер таралған. Кайнозойлық жыныстардың қалыңдығы 100-ден 800 м-ге дейін өзгеріп отырады.

Палеозой силурий, тас көмір және перм жүйелерімен, сондай-ақ жоғарғы палеозойдың бөлшектелмеген жыныстарымен ұсынылған.

Мезозой шөгінділері шектеулі түрде таралған және палеозой негізінің ең төменгі бөліктерін алады. Мезозойға жойылу қыртысы (триас), юра және бор толқындары жатады.

Кайнозойға палеогендік, неогендік және төртінші кезекті жүйелер кіреді.

Арал сериясы аумақтың шамамен барлық бөлігінде жеке аралдар түрінде таралған. Қалыңдығы 1–30 м жыныстар қалдық жойылу қыртысында немесе олигоцен шөгінділерінде орналасқан және Павлодар сериясының қоңыр, гипсті саздарымен жабылған.

Павлодар сериясы неогенде кірпіш-қызыл, қоңыр, қоңыр гипсті саздармен ұсынылған. Павлодар сериясының шөгінді қалыңдығы солтүстіктен және солтүстік-батыстан оңтүстік пен оңтүстік-шығысқа қарай 2–5-тен 50–60 м-ге дейін артады.

Іле сериясы неогенде барлық жерде анықталып, ашық, күлді және қою сұр шаңды саздардан тұрады, қалыңдығы 280 м-ге дейін жетеді.

Сонымен қатар, Хоргос сериясы неогенде кең таралған. Оның ерекшелігі – көлбеу кескінінде сары-сұр және сұр майда тозаңды құмдардың басым болуы. Серияның қалыңдығы солтүстіктен оңтүстікке қарай 2–5-тен 20–30 м-ге дейін артады.

1.3 Климаттық және метеорологиялық жағдайлар

Көктөбе ауылының климаты екі метеорологиялық станция деректерімен сипатталған: ұзын қатарлы Алматы МС, ГМО және қысқа қатарлы Есік МС. Деректер «Қазақстанның ғылыми қолданбалы климаттық анықтамалығы», Алматы, 2009 ж. және ҚР СНИП 2.04-01-2010 «Құрылыс климаты», 2010 ж. негізінде алынған.

Ауыл орналасқан аумақ III-В құрылыс-климаттық ішкі аймағына жатады. Мұнда климат континенталды, ыстық, кейде ыңғайсыз ыстық ауа райымен, сонымен қатар желдің төмен жылдамдығының жиі қайталанумен сипатталады.

Жаз орта есеппен 6 айға созылады: сәуір ортасынан қазан ортасына дейін. Ең ыстық ай – шілде, оның орташа айлық ауа температурасы 25,5°С. Күндізгі сағаттарда температура ыңғайсыз мәндерге – 33,0°С дейін жетеді, ал түнде 17,8°С дейін төмендейді. Жеке жылдары абсолюттік максимум температурасы +45°С-қа жетуі мүмкін.

Қыс салыстырмалы түрде қысқа: шамамен 3–4 ай, суық ауа райымен, күндізгі күн саны көп, жиі жылынулар байқалады. Ең суық ай – қаңтар. Оның орташа айлық температура мәндері –7–8°С аралығында болады. Түнде температура –12–13°С-қа төмендейді, ал күндіз –2–3°С-қа көтеріледі. Жеке аномалды суық қыс кезінде температура –39°С-қа дейін төмендеуі мүмкін.

Көктем мен күз қысқа. Көктемде жылудың тез өсуі наурыздан сәуірге дейін байқалады, орташа тәуліктік температураның 0°С арқылы тұрақты өтуі наурыз айының соңғы онкүндігінде жүреді. Күзде орташа тәуліктік температураның 0°С арқылы тұрақты өтуі қараша айының соңғы онкүндігінде байқалады.

Жел режимі Іле Алатауының таулы жүйелерінің әсерінен қалыптасады. Желдің басым бағыттары таулы аңғарлардың бағытталуына сәйкес келеді. Мұнда жылдық ең жиі қайталанатын желдер – оңтүстік және

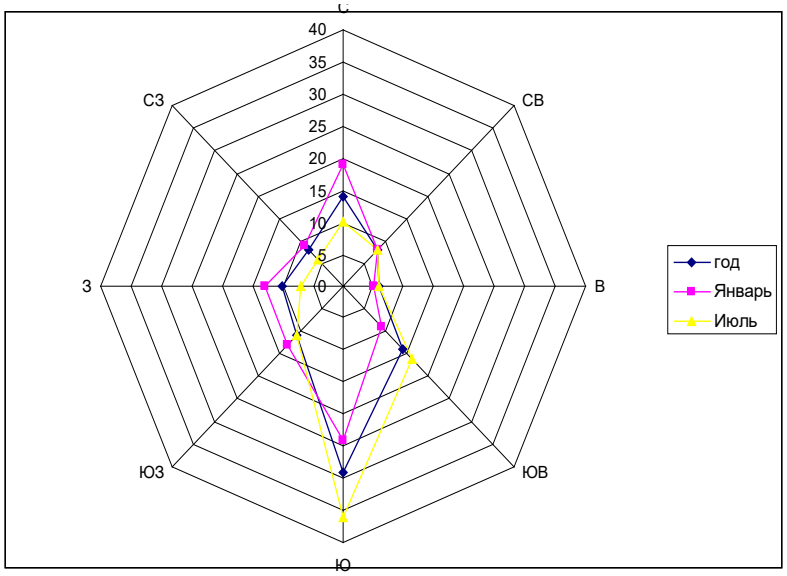
оңтүстік-шығыс бағыттар. Қыс кезінде оңтүстік және оңтүстік-шығыс желдерінен басқа, ең жиі солтүстік және батыс желдері байқалады.

Талдау жүргізілген аумақта жыл бойы жел жылдамдығы төмен. Орташа жел жылдамдығы тек жазда 2,1–2,2 м/с дейін артады, ал қыс кезеңінде желдің жылдамдығы желтоқсаннан сәуірге дейін 1,1–1,5 м/с дейін төмендейді. Бұл атмосфераның зиянды өндірістік қалдықтарды өздігінен тазалай алу қабілетінің өте төмен екендігін көрсетеді.

Сонымен қатар, жеке жылдары жылы кезеңде желдің күшті ұшуы – 18–20 м/с, ал қыс кезінде – 11–12 м/с болуы мүмкін.

Ауыл климаты ылғалдылық сипаттары бойынша тұру үшін қолайлы. Ауадағы дискомфортты салыстырмалы ылғалдылық 30%-дан төмен күндер іс жүзінде болмайды, ал жылдық жауын-шашын мөлшері 695 мм, бұл күздік егін шаруашылығын жүргізуге жеткілікті.

Жауын-шашынның негізгі бөлігі көктем айларына түседі. Жалпы жылы кезеңде, сәуірден қазанға дейін жауын-шашын мөлшері ең көп болып, 443 мм құрайды. Қыс мезгілінде жауын-шашын сирек болады, қарашадан наурызға дейін жалпы мөлшері 252 мм.

Роза ветров

Дискомфортная относительная влажность менее 30% на территории села отмечается редко. Даже в самом жарком июле она не превышает 16 дней за месяц.

Снежный покров в среднем устанавливается в начале ноября, а разрушается в начале марта. Средняя высота снежного покрова в январе не превышает 15 см, но в отдельные годы она может составлять 40 см.

Из атмосферных явлений в проектируемом районе следует отметить лишь туманы и грозы.

Туманы отмечаются достаточно часто. Весной, осенью и зимой фиксируется 7-9 дней с туманами за месяц. В отдельные аномальные годы число дней с туманом может достигать 15-19 дней.

Грозы отмечаются также довольно часто. В среднем за год бывает 23

дня с грозой, а в отдельные годы – до 37 дней. В основном они бывают в период с марта по сентябрь, максимально часто в июне- июле, когда в отдельные годы может отмечаться до 12-13 дней с грозой.

Часто грозы сопровождаются градом. В данном районе в среднем за год число дней с градом составляет 1,2 дня, а в отдельные годы – до 4 дней за год. Наиболее велика вероятность града в мае.

1.4 Гидрография

Көктөбе аумағында гидрографиялық желі жоқ. Ауыл өңірдің ең ірі екі өзені – Есік және Тұрген өзендерінің аралығында орналасқан. Есік өзені елді мекеннің оңтүстік-батысында, шамамен 3 км қашықтықта ағады. Тұрген өзені – шығысында, 7 км-ден астам қашықтықта орналасқан.

Есік өзені тар сайда тез ағып, биіктігі 1760 м-де бұрынғы Есік көлі түбінен өтеді. Мұнда өзен өз делтасында 15 жыл ішінде жыныстарға 20 м тереңдікке еніп кеткен, кейін 1963 жылғы 7 шілдеде көлі бөгетіндегі сел кезінде пайда болған тар жартасты қақпалар арқылы шығып, таулардан шығуға дейінгі кең аңғар арқылы ағады. Аңғар сел материалымен толған.

Жазықта бұл азсулы, тыныш өзен болып табылады, Саймасай ауылынан төменірек ол бірнеше бұлақтармен (Қарасу 1, Қарасу 2, Қарасу 3), сондай-ақ Тастықыра, Талғар, Кіші Шарын (Қараоткель, Үлкен Шарын), Баубек, Құрлеп және Леп (Қарасу) өзендерімен толтырылады. Капшғай су қоймасына құяды.

Есік өзенінің ұзындығы 96 км, бассейн алаңы 550 км², орташа жылдық ағысы (ұзындығы бойынша ең үлкен) 4,9 м³/с, жылдық ағыны 158 млн м³. Есік – Іле Алатауының ең мөлдір өзені, оның тұнбалығы тек 19 г/м³, немесе жылына қатты ағыны 17,5 мың тонна (1963 жылға дейінгі деректер). Бұл бұрын өзен көлден ағып, барлық қатты бөлшектерді қалдырып кеткендіктен түсіндіріледі.

Есік аңғары 1963 жылғы ұлы селмен өзгертілген, ол Кеңес Одағы аумағындағы ең ірі және жойқын сел ағындарының бірі болды. Нақтырақ айтсақ, Есік көлінен таулы етекке дейінгі аралықта дерлік жаңа аңғар қалыптасты. Селдердің өзен аңғарларының морфологиялық ерекшеліктеріне әсері барлық таулы өзендерде байқалады, бірақ әсіресе Есік өзенінде айқын көрінеді. Мұнда сел ағынының іздері әлі де сақталған, ол шамамен мың адам өмірін жұлып, Есік қаласының төрттен бір бөлігін қиратты және тек өзеннің үлкен арнасын ғана емес, сонымен қатар атауымен аталатын таулы көлді де өзгерткен. Сел кезінде лагерьлер, демалыс үйлері, тұтас көшелер мен кварталдар, егістік алқаптар сүрілген. Сел ағыны Күлджин трассасына дейін жеткен. Трагедиядан кейін Есік қаласынан 14 км жерде гидротехникалық селден қорғау құрылымдары салынды. Оның бірі – Иссык көлінен төменде орналасқан және жобасы бойынша 12,5 млн м³ ағынды тоқтатуға арналған. Екіншісі – көлден жоғары салынған және 11,5 млн м³ көлемдегі ағынды тоқтатуға есептелген селден қорғау құрылымы.

Өзеннің төменгі ағысында кейде батпақты жерлер байқалады. Аудан өзендерінің бассейндерінің орманды алқаптары 0–75% аралығында өзгеріп, орташа есеппен 5–15% құрайды. Су жинау алаңдарының шамамен 50–75%-ы орманмен жабылған.

1.5 Гидрогеологиялық жағдайлар

Алматы облысының аумағы Тянь-Шань таулы қыртыстық гидрогеологиялық аймағына жатады. Аудан Күнгей Алатауы бассейнінің корово-блоктық және жыныстық-блоктық сулары бар таулар арасындағы ойпаттар мен өзен аңғарларын, сондай-ақ Копа-Іле бассейнінің орталық бөлігіндегі қабатты қысымды суларды қамтиды.

Күнгей Алатауы бассейнінің корово-блоктық және жыныстық-блоктық сулары бар шөгінділердің жалпы қалыңдығы 20-дан 100 м-ге дейін өзгереді. Су өткізгіш қабаттардың қалыңдығы 5-тен 20 м-ге дейін. Горизонт сулары әртүрлі тереңдіктерде орналасқан. Су деңгейлері 68,0-тен 22,0 м-ге дейін өзгереді. Су горизонты суға бай. Скважиналардың дебиті 3,1–29,4 дм³/с, төмендеуі сәйкесінше 5,7–17 м. Гравийлі құмдар үшін фильтрация коэффициенттері 5-тен 155 м/тәулікке дейін, құммен толтырылған қиыршық тастар үшін – 20,0–51,0 м/тәулік, ірі тасты-қиыршық тастар үшін – 180 м/тәулік.

Сулар тұщы, минерализациясы 0,2–0,6 г/дм³, құрамында негізінен гидрокарбонатты кальцийлі. Микрокомпоненттерден йод (0,1–0,5 мг/дм³), бром (0,1 мг/дм³), фтор (0,2–0,6 мг/дм³) бар. Рұқсат етілген концентрация аясында мыс (0,008 мг/дм³ дейін), молибден (0,004 мг/дм³ дейін), стронций (0,008 мг/дм³ дейін) бар, ал сынап, мышьяк, барий жоқ. Жер асты сулары агрессивті емес, сапасы бойынша Қазақстан Республикасы Сан ПиН 3.02.002-04 «Ішетін су» талаптарына сәйкес келеді.

Жер асты суларының негізгі қоректенуі орташа төртінші кезекті аллювиалды-пролювиалды шөгінділерде орналасқан terraces (терассалар) және конустарда беткі сулардан фильтрация арқылы және таулы массив тарапынан жер асты ағыны есебінен жүзеге асады.

Су горизонты шаруашылық-тұрмыстық су тасымалы және суару мақсаттары үшін үлкен практикалық мәнге ие.

Төртінші кезекті делювиалды-пролювиалды шөгінділердегі жер асты сулары, таулы етектер негізінде және таулар арасындағы көптеген ойпаттарда орналасқан, қалыңдығы 15–20 м. Алаңдардың дренаждылығына байланысты олар дерлік барлық жерде сусыз. Сулар тек уақытша ағындар мен таулы кіші өзендер ойпаттарында, сондай-ақ таулардың негізінде әлсіз дренаждалған аудандарда кездеседі. Судың тереңдігі 5 м-ден аспайды.

Су өткізгіш қабаттар мен линзалардың суға байлығы төмен, бұлақтардың және ұңғымалардың дебиті 1 дм³/с-тан аспайды. Сулар дерлік everywhere тұщы, құрамында гидрокарбонатты кальцийлі және сульфат-гидрокарбонатты натрий-кальцийлі. Олардың қоректенуі атмосфералық жауын-шашын (негізінен еріген қар сулары) инфильтрациясы және

жарықтар суларының ағысы есебінен жүзеге асады. Шектеулі таралуына байланысты бұл сулар халық шаруашылығы үшін маңызды мәнге ие емес. Олар кейде мал шаруашылығы фермаларына уақытша су беру үшін ұңғымалар арқылы қолданылады.

Мұздық және флювиогляциалдық шөгінділердің су өткізгіш горизонтының қалыңдығы кей жерлерде 350 м-ге дейін жетеді. Бұл жыныстардағы су өткізгіш горизонт мұз бен қардың еруі, сондай-ақ түпкі жыныстардың жарықшақты сулары есебінен қоректенеді. Аталған сулар 0,5-тен 30–35 дм³/с дейінгі шығынмен бұлақтар түрінде жер бетіне шығып, арналарда біріге отырып, тұрақты ағын суларды қалыптастырады. Сипатталып отырған горизонт сулары жерүсті ағысының қалыптасуындағы негізгі көздердің бірі болып табылады, барлық жерде тұщы, гидрокарбонатты кальцийлі құрамға ие. Жалпы минералдануы 0,06–0,5 г/дм³ аралығында, қаттылығы 0,7–6 мг-экв/дм³ құрайды.

Су өткізгіш интрузивті жыныстар Іле Алатауының осьтік бөліктерінде кеңінен таралған. Жарықшақтардың таралу тереңдігі 10–20 м-ден 40–60 м-ге дейін өзгеріп, кейде 100 м және одан да тереңге (тектоникалық жарықшақтар) жетеді. Іле Алатауында бұлақтардың басым көпшілігі 1,5–2,0 дм³/с шығынмен сипатталады, кейбір жағдайларда 17, сирек 24 дм³/с-қа дейін жетеді. Сулар ультратұщы және тұщы, минералдануы 0,05–0,6 г/дм³.

Тектоникалық жарықшақтар аймақтарында интрузивті жыныстар сулары кремнеземнің, күкіртсутектің және кейбір компоненттердің жоғары мөлшерімен, сондай-ақ температурасының жоғары болуымен ерекшеленеді.

Әртүрлі геоморфологиялық аудандарда жер асты суларының жату, қозғалу, айналым және химиялық құрамының қалыптасу ерекшеліктерін сипаттау мақсатында су өткізгіш горизонттар мен кешендер бөлінген.

Жоғарғы төрттік–қазіргі аллювиалдық шөгінділердің су өткізгіш горизонты өзендердің жайылмалары мен террасаларына тән. Грунт суларының жату тереңдігі 0-ден 7 м-ге дейін. Грунт сулары беткі ағын сулардың инфильтрациясы есебінен қоректенеді. Сулар негізінен тұщы, құрғақ қалдығы 0,2–0,3 г/дм³, құрамы бойынша гидрокарбонатты кальцийлі.

Жоғарғы төрттік–қазіргі аллювиалдық шөгінділердің жер асты сулары шаруашылық-ауыз суымен қамтамасыз ету үшін кеңінен пайдаланылады.

Ортаңғы–жоғарғы төрттік аллювиалды-пролювиалды кешеннің грунт сулары оның таралу аумағында барлық жерде кездеседі.

Грунт суларының жату тереңдігі 0,3-тен 13,5 м-ге дейін өзгереді. Ұңғымалардың дебиті 0,01–66,0 дм³/с аралығында. Террасалардағы грунт суларының минералдануы 1 г/дм³-ке дейін. Құрамы бойынша сулар гидрокарбонатты кальций-магнийлі, гидрокарбонатты-сульфатты кальций-магнийлі, сульфатты кальций-магнийлі болып келеді. Бұл сулар, әдетте, бетон мен қара металға қатысты агрессивті емес. Дренаждану деңгейі төмен және грунт сулары таяз орналасқан су қабылдау учаскелерінде минералдануы 1–3 г/дм³ болатын әлсіз тұзды сулар қалыптасады, олардың құрамы гидрокарбонатты-сульфатты кальций-магнийлі (натрий-магнийлі)

және сульфатты-гидрокарбонатты кальций-магнийлі (магний-натрийлі) болып келеді.

Қысымды сулар барлық жерде таралған және ұңғымалармен 13–25 м тереңдікте ашылады. Горизонттың жамылғысында саздақ қабаттарының болуы 5–20 м-ге тең гидростатикалық қысымның қалыптасуын қамтамасыз етеді. Сапалық тұрғыдан алғанда сулар негізінен тұщы, минералдануы 1 г/дм³-ке дейін, сирек жағдайда әлсіз тұзды – 2 г/дм³-ке дейін, құрамы бойынша гидрокарбонатты кальций-магнийлі, гидрокарбонатты-сульфатты кальцийлі болып келеді. Қысымды сулар бетонға және қара металдарға қатысты агрессивті емес.

Кешеннің грунт сулары мен қысымды сулары өзара тығыз байланысты. Грунт суларының дренаждалуы су беттерінен булану, өсімдіктердің транспирациясы және террасалар шегінде төмен қарай сыналап шығу арқылы жүзеге асады.

Сипатталып отырған кешен сулары шаруашылық-ауыз сумен қамтамасыз ету мақсатында пайдаланылады.

Төменгі төрттік флювиогляциалдық шөгінділердің су өткізгіш горизонты Іле Алатауының тау етектері аумағында бөлініп көрсетіледі. Бұл горизонттың сулары өзен аңғарлары мен сайлар арқылы 90–100 м және одан да тереңге дейін дренаждалады. Өзен аңғарларының тальвегтерінде грунт суларының жату тереңдігі 6–122 м, ал беткейлер мен суайрықтарда 100 м-ге дейін артады. Негізінен тұщы (0,3–0,5 г/дм³) гидрокарбонатты кальцийлі сулар таралған, ал төменгі төрттік шөгінділердің неогендік шөгінділермен түйіскен аймақтарында әлсіз тұзды (1–3 г/дм³), сульфатты кальцийлі сулар кездеседі.

Төрттік аллювиалды-пролювиалды шөгінділердің су өткізгіш кешені тау өзендері мен уақытша су ағындарының шығарынды конустарынан құралған тау етектік шлейфтер таралған аумақтарда бөлінген. Жер асты суларының жату тереңдігі конустардың бастау бөлігінде 200 м-ге дейін жетіп, шеткі аймақтарында бірнеше метрге дейін азаяды. Ағынның бір бөлігі сыналап шығып, көптеген бұлақтарды, «қарасу» типті өзеншелерді, саздар мен батпақты жерлерді қалыптастырады. Жыныстардың ең жоғары суға байлығы мен су беру қабілеті сыналап шығу аймағынан жоғары орналасқан, шығарынды конустарының бір бөлігін қамтитын тірелу аймағына тән. Ұңғымалардың меншікті дебиті 30–40 дм³/с-қа дейін жетеді.

Жалпы алғанда, тұщы (0,2–0,3 г/дм³) гидрокарбонатты кальцийлі сулар басым. Микрокомпоненттерден кремний қышқылы (6–14 мг/дм³) және фтор (0,04–0,6 мг/дм³) анықталған.

Төрттік аллювиалды-пролювиалды шөгінділер суларының практикалық маңызы зор. Олардың негізінде ірі елді мекендерді сумен қамтамасыз ету және суару жүйелері жүзеге асырылады.

Ортаңғы–жоғарғы плиоцен шөгінділерінің су өткізгіш кешені Іле артезиан бассейнінің оңтүстік-шығыс бөлігінде таралған. Жер асты сулары әртүрлі тереңдіктерде ашылады: бұл шөгінділердің жер бетіне шығу

аймақтарында 2,7–16,3 м тереңдікте, ал төрттік шөгінділердің астында 15–101 м тереңдікте анықталады. Тау етектік белдеуде жер асты сулары 103–150,7 м тереңдікте ашылады. Қиманың жоғарғы бөлігінде грунт сулары немесе әлсіз қысымды сулар таралған, қысым мөлшері 4,5–17,7 м.

Кешеннің су сыйымдылығы бар жыныстары литологиялық құрамына байланысты әртүрлі суға байлықпен сипатталады. Ұңғымалардың меншікті дебиті 0,05–4,0 дм³/с аралығында өзгереді.

Минералдану деңгейі бойынша кешен сулары тұщы, құрғақ қалдығы 0,2–0,7 мг/дм³. Химиялық құрамы бойынша негізінен сульфатты-гидрокарбонатты натрий-кальцийлі. Су температурасы 14,5-тен 32°С-қа дейін өзгеріп, көбіне 20–25°С мәндері басым.

Емдік минералды жер асты суларының келесі негізгі бальнеологиялық типтері бөлінеді:
А тобы – «арнайы» компоненттері мен қасиеттері жоқ сулар;
Д тобы – бромды, йод-бромды, йодты және органикалық заттардың мөлшері жоғары сулар;
Ж тобы – кремнийлі термалды сулар.

1.6 Инженерлік-геологиялық жағдайлар

Қарастырылып отырған аудан аумағының инженерлік-геологиялық жағдайлары алуан түрлі болып келеді және геологиялық, геоморфологиялық әрі гидрогеологиялық факторлардың жиынтығынан қалыптасады. Аумақтың бүкіл бөлігінде келесі қауіпті үдерістер дамыған: сейсмикалық белсенділік, сел құбылыстары, беткейлік үдерістер, өзен жағалауының шайылуы (бүйірлік эрозия), тасқын сулармен су басу, топырақтардың шөгуі, жыралардың түзілуі.

Ауыл аумағындағы құрылыс учаскелерінің жағдайларын нақтылау үшін инженерлік-геологиялық ізденістер жүргізу қажет.

1.7 Қауіпті геологиялық және инженерлік-геологиялық үдерістер мен құбылыстар

Шөгу құбылысы.

Шөгуге бейім топырақтарға сыртқы жүктеменің немесе өз салмағының әсерінен, сондай-ақ топырақ ылғалданған жағдайда қосымша деформациялар пайда болатын грунттар жатады.

Шөгуге бейім грунттарда негіздер мен іргетастарды жобалау кезінде олардың ылғалдылығының арту мүмкіндігі келесі себептерге байланысты ескеріледі:
– грунттардың жоғарыдан сыртқы көздерден немесе төменнен жерасты сулары деңгейінің көтерілуі нәтижесінде ылғалдануы;
– беткі сулардың инфильтрациясы мен жер бетінің экрандалуы салдарынан грунтта ылғалдың біртіндеп жиналуы;
– грунттардың жоғарыдан тікелей ылғалдануы мен грунттағы ылғалдың біртіндеп жиналуының қатар жүруі.

Ауыл аумағында шөгу қасиеті бойынша грунттық жағдайлардың **I типіне** жататын топырақтар кездеседі. I тип – іргетастардан немесе басқа сыртқы жүктемелерден болатын шөгу тек негіздің деформацияланатын аймағында байқалады, ал топырақтың өз салмағынан болатын шөгу болмайды немесе 5 см-ден аспайды.

Беткейлік үдерістер.

Беткейлердің беті, әсіресе беткейлерді кесу, жол салу кезінде, жыралармен, сайлармен, шағын жыралармен қатты деформацияланған. Бұл беткейлердің қалыңдығы 10,0 м және одан да көп болатын саздақтардан тұруымен байланысты. Материал эрозияға төзімділігі төмен болғандықтан, көптеген эрозиялық ойылымдар мен шайылулар байқалады. Көшкіндер көбінесе жерасты суларының жер бетіне шығу аймақтарымен байланысты.

Сел құбылыстары.

Іле Алатауында негізінен лай-тас селдері кең таралған. Селдердің пайда болу қаупі ең жоғары кезең сәуір–тамыз айларына сәйкес келеді, бұл уақыт нөсерлі жауын-шашынмен және Есік өзенінің су жинау алабының биік таулы бөлігінде мұздықтардың қарқынды еруімен сипатталады.

Сел ағыны өзен аңғарымен өткен кезде түптік және бүйірлік эрозия қарқынды дамып, аңғар беткейлерінде құлама, опырылу, сырғыма және көшкін құбылыстарымен қатар жүреді. Селдік эрозиялық ойылымның тереңдігі 4–8 м-ге дейін жетуі мүмкін.

*Аумақтың сейсмикалығы***.**

Қарастырылып отырған ауданда сейсмикалық белсенділік тұрақты қауіпті геологиялық үдеріс болып табылады.

Жер сілкіністері көшкіндік, селдік және опырылу үдерістерінің негізгі қозғаушы факторы болып саналады. Барлық күшті жер сілкіністері опырылу-көшкін құбылыстарымен және сел ағындарымен қатар жүреді.

ҚР ҚНжЕ (СП РК) 2.03-30-2017* «Сейсмикалық аймақтарда құрылыс салу», «Қазақстанның жалпы сейсмикалық аудандастыру карталары» және Кеңес дәуірінде КазГИИЗ институты жасаған «Есік қаласының сейсмикалық аудандастыру картасы» деректері бойынша қала аумағында және оған іргелес жерлерде сейсмикалық белсенділік 9 балл және одан жоғары деңгейде бағаланады.

Сейсмикалық баллдың шамасына литологиялық құрам мен жыныстардың сулануынан басқа, жер бедерінің ерекшеліктері, қабаттардың үйлесуі мен жату жағдайы, жыныстардың үгілу дәрежесі, жарылым сызықтарына жақындығы, көшкіндер, опырылмалар, карст құбылыстары және т.б. факторлар да әсер етеді.

Қауіпті геологиялық және гидрогеологиялық факторлардың болуына байланысты аумақтың қолайсыздығы артқан жағдайда сейсмикалық балл бір бірлікке жоғарылатылады (СП РК 2.03-30-2017*, 6.2, 9.1, 9.2-кестелер). Қолайсыздық бір жағдайларда шөгуге бейім грунттардың (I және II тип) болуымен, басқа жағдайларда тік беткейлердің, паводок суларының

басуының, сондай-ақ жерасты сулары деңгейінің жер бетіне жақын жатуымен байланысты болады.

1.8 Топырақ жамылғысы

Көктөбе ауылы Іле Алатауының тауалды аймағында орналасқан. Сұр топырақтар таралған тауалды жазығы сұр-қоңыр топырақтар зонасындағы әлсіз дренаждалған шөлді жазықтардан айқын ерекшеленеді. Бұл аумақ толқынды-белесті бедермен сипатталады.

Зерттеліп отырған аумақта топырақ жамылғысының айқын **биіктік белдеулік заңдылығы** байқалады:

– **Биіктаулы шалғынды және шалғынды-далалы белдеу** (3800–2800 м) – ірі қиыршық тас, малтатас, қиыршық тас және валундар араласқан ауыр, ылғалды саздақтар;
– **Орта таулы шалғынды-орманды және орманды-далалы белдеу** (2800–2200 м) – қиыршық тас аралас ауыр саздақты топырақтар;
– **Тауалды және жазық аймақ топырақтары**, олар өз кезегінде келесі белдеулерге бөлінеді:
– **Төмен таулы және тауалды далалық белдеу** (2200–1600 м) – лесс тәрізді саздақтарда қалыптасқан, карбонатты, қара-қоңыр топырақтар;
– **Тауалды шөлейт-далалық белдеу** (1600–1000 м) – ашық қоңыр карбонатты топырақтар;
– **Жазық шөлді белдеу** (шамамен 800 м) – құмды бөлшектері басым ашық сұр топырақтар;
– **Сұр топырақтар, қоңыр және қара топырақтар**.

Биіктік белдеулік құрылымы келесі түрде қалыптасқан:
– сұр топырақты жартылай шөлді тауалды аймақ (400–500 м);
– тау-далалық белдеу (500–1500 м) – тау-қоңыр топырақтар;
– шалғынды-орманды белдеу (1500–2400 м) – таулы-шалғынды қара топырақ тәрізді және қара түсті орман топырақтары. Орман құрамында шырша мен майқарағай, сондай-ақ ұсақ жапырақты ағаштар – қайың мен көктерек кездеседі;
– таулы-шалғынды белдеу (2400–3100 м) – альпілік тау топырақтары.

Қара-қоңыр топырақтар тауалды толқынды-белесті жазықта қалыптасқан. Олар жеке алаптар түрінде де, кешендер түрінде де таралған. Топырақ түзуші жыныстар – саздақтар, олардың астында әртүрлі тереңдікте (көбінесе 2 м-ден терең) валунды-малтатасты және қиыршықтасты-малтатасты шөгінділер жатады.

Солтүстікке қарай шөлейт-далалық тауалды белдеуге жататын еніс тауалды жазығы созылып жатыр. Мұнда ашық қоңыр топырақтар мен кәдімгі сұр топырақтар таралған.

Сұр топырақтар **кәдімгі, ашық және қара сұр** болып жіктеледі. Олар тауалды аумақтарда жеке қосалқы белдеулер түрінде орналасқан. Кәдімгі сұр топырақтар лесс жыныстарынан тұратын тауалды аймақтарды алып жатыр. Ашық сұр топырақтар таулардан алысырақ, кейде құмды

массивтердің шеткері бөліктерінде таралған. Ал қара сұр топырақтар, керісінше, тауалдының биіктеу бөліктерінде кездеседі.

Сұр топырақтардың басым бөлігі суармалы егіншілікке пайдаланылады. Бұл аймақта суару жағдайында бау-бақша шаруашылығы мен жүзім шаруашылығы кең дамыған. Сұр топырақтар зонасы суармалы егіншілік үшін өте қолайлы, себебі бұл топырақтар тұзданбаған және сортаңданбаған. Мұнда сор топырақтар сирек, ал сортаңдар іс жүзінде кездеспейді, сондықтан топырақ жамылғысы біршама біртекті болып келеді.

Сұр топырақтар таралған тауалды аймақтарда суару үшін тұрақты су көздері көбірек, себебі таулардан көптеген сулы өзендер ағып шығады, олардың бір бөлігі немесе толықтай суару мақсатында пайдаланылады.

1.9 Өсімдіктер мен жануарлар дүниесі

Іле Алатауының өсімдік жамылғысы 1000-нан астам түрді қамтиды, олардың басым бөлігі орманды орта таулы белдеудің флорасына жатады. Жапырақты ормандарда 500-ден астам, ал шыршалы ормандарда 400-ден астам жоғары сатыдағы өсімдік түрлері шоғырланған. Қазақстанның Қызыл кітабына 36 өсімдік түрі енгізілген.

Төмен таулы аймақтарда Островский қызғалдағы, Мушкетов күршақасы, Альберт ирисі, Сиверс алмасы, Алтай жалаңтұқымдысы кездеседі;

орта таулы белдеуде – сарғылт желтушник, Семенов айдаршөбі, алматылық остролодочник, Семенов кортузасы;

биік таулы аймақтарда – Фальконер бауыршөбі, Тянь-Шань сібіркасы, Күмбел ястребинкасы, жұлдызды шмангаузения, оралған соссюрея таралған.

Ерекше қорғауды қажет ететін Қызыл кітапқа енген мүктердің қатарына ірі жапырақты пахифиссиденс пен тегістелген ортотрихум жатады.

Дәрілік өсімдіктер кең таралған: пижма, мыңжапырақ, өгейшөп, итмұрын, жостер, валериана, арша, бақбақ, жолжелкен және т.б.

Тағамдық маңызы жоғары өсімдіктерге: өрік, алма, таңқурай, қарақат, бүлдірген, сүйелшөп (костяника), қара бүлдірген, бөріқарақат, шырғанақ, шетен, долана, итмұрын жатады.

Сәндік өсімдіктер де өте көп: алғашқы көктем гүлдері, суқұйғыштар, қызғалдақтар, иристер, ұсақкүлдер, қоңыраугүлдер, қоңырбас, шегіргүлдер, сондай-ақ ағаштар мен бұталардың көптеген түрлері.

Өзендердің жайылмалары мен атырауларына негізгі шабындықтар мен жайылымдық алқаптар шоғырланған. Құнарлы жайылма жерлер ежелден тары мен арпа егуге пайдаланылған. Өзен аңғарлары мен атыраулық жазықтардың шалғынды-тоғайлы, галофитті және псаммофитті өсімдіктер құрамында дәрілік, сәндік, техникалық, тағамдық, сирек және жойылып бара жатқан өсімдік түрлері кеңінен таралған.

Ағаш-бұта өсімдіктерінің құрамы өте алуан түрлі: пирамидалы терек, қарағаш, қайың, салбыраған тал, ақ акация, әртүрлі жеміс ағаштары, жөке, итмұрын, долана, татар үшқаты, сирень және т.б.

Іле Алатауының жануарлар дүниесі де алуан түрлі және табиғи жағдайлармен тығыз байланысты.

Көптеген жерлерде тау етектерін жапқан итмұрын, долана және бөріқарақат бұталарының арасында қырғауылдар мекендейді. Тау етегінде түнқұс, құлақты үкілер, сазды жарқабақтарда аражегіштер (щурлар), ал тау өзендерінің бойында көкқұстар (зимородок) кездеседі. Шөптесін беткейлерде сары шымшық пен ұсақ ұйқышыл тышқандар көп таралған, сондай-ақ түлкілер мекендейді. Қыста биік тауларда тіршілік ететін көптеген жануарлар тау етегіне түседі.

Орманды белдеуде жануарлар дүниесі аса бай. Жапырақты ормандарда елік (тау елігі) кездеседі, ал жидектер мен жемістер пісетін кезеңде биік таулардан аюлар төмендейді. Құстардан кекілік, шымшықтар, сарыала торғайлар, бұлбұлдар, қараторғайлар, сондай-ақ олардың жыртқыштары – чеглок сұңқары мен бөдене жегіш қаршыға мекендейді.

Қылқан жапырақты ормандарда кедровиктер, клестер, тоқылдақтар, құрлар тіршілік етеді. Шатқал түбінде оляпка құсын кездестіруге болады.

Сонымен қатар бұл биіктіктерде борсықтар, аққістер, ал орманның ең тыныш бөліктерінде жабайы мысықтар мекендейді. Сары-Сай, Комиссаровка және Бутаковка шыршалы ормандарында жабайы қабандар кездеседі.

Биік таулы шалғындарда суырлар колония болып өмір сүреді. Кеміргіштерден тас тоқалтісі мен қызыл шақылдақ (пищуха) таралған.

Тұйық-Су қақпасы мен Талғар асуы таутекелердің сүйікті мекені болып табылады. Биік таулы аймақтардың басқа да тұрғындарына улар (тау күркетауығы), қызылтұмсық клушица, ірі жыртқыш құс – сақалтай (бородач-ягнятник) және аса сирек кездесетін әйгілі қар барысы жатады.

2. АЛДЫНҒЫ ЖАЛПЫ ЖОСПАРДЫҢ ОРЫНДАЛУЫН ТАЛДАУ

Көктобе ауылының Алматин облысы, Еңбекшіқазақ ауданы бойынша алдындағы жалпы жоспары 2014 жылы «Казгипроград» ЖШС Жобалық институты тарапынан әзірленген.

Аталған жоспар аясында келесі жобалық кезеңдер қарастырылған:

- бастапқы жыл — 01.01.2014 жыл;
- бірінші кезек — 2021 жыл;
- есептік мерзім — 2035 жыл.

Халықты экономикалық дамытудың негізгі бағыттарын жүзеге асыру. Алдыңғы жалпы жоспар бойынша жылыжай және парниктік шаруашылықтарды, сүт өнімдерін өндіру цехтарын, көкөністер мен жемістерді өңдеу, металл-пластикалық бұйымдар өндірісі мен жиһаз жинау цехтарын салу қарастырылған.
Қазіргі таңда аталмыш ауыл шаруашылық және өндірістік объектілер жоқ, олардың құрылысы жүзеге аспаған.

Демографиялық жағдай. Алдыңғы жалпы жоспарға енгізілген болжамдарға сәйкес, ауылдың халық саны 2021 жылға 4400 адамға жетуі және 2035 жылға 5500 адамға жетуі керек болған.
2025 жылдың 1 қаңтарындағы мәліметтер бойынша, нақты халық саны 4316 адамды құрайды. Осылайша, ағымдағы көрсеткіш бірінші кезекке (2021 жыл) арналған болжамдық мәннен 84 адамға, есептік мәннен (2035 жыл) — 1184 адамға төмен.
Айта кету керек, жобалаудың бірінші кезегіне арналған болжам фактілі түрде орындалған, ал есептік кезең әлі келмеген. Осыған байланысты, жалпы жоспарда қарастырылған демографиялық болжам жалпы алғанда жүзеге асырылып жатыр, ал анықталған ауытқулар рұқсат етілген шектерден аспайды.

2.1-кестеде 2035 жылға арналған жалпы жоспар болжамы мен 2025 жылғы нақты көрсеткіштерге сәйкес халықтың жас құрылымының салыстырмалы деректері көрсетілген.

Кесте 2.1

Халықтың жас топтары бойынша салыстырмалы құрылым

Халықтың жас топтары	**2035 жылға арналған алдындағы жалпы жоспар болжамы**		**2025 жылғы нақты жағдай**	
	мың адам	%	мың адам	%
1	2	3	4	5
Еңбекке жарамды жастан кіші халық	1,6	28,2	1,2	28,5
Еңбекке жарамды жастағы халық	3,3	60,9	2,5	58,0

Еңбекке жарамды жастан үлкен халық	0,6	10,9	0,6	13,5
Барлық халық	5,5	100,0	4,3	100,0

Деректерді талдау фактілік көрсеткіштердің болжамдық мәндерден ауытқуларын көрсетеді:

2025 жылға еңбекке жарамды жастан кіші халықтың үлесі 28,5 % құрады, бұл болжамға (28,2 %) шамамен сәйкес келеді, яғни халық құрылымында балалар мен жасөспірімдердің тұрақты үлесін көрсетеді

Еңбекке жарамды халықтың үлесі төмендеп, 58,0 % болды, бұл болжамдық көрсеткіштен (60,9 %) 2,9 п.т. кем, бұл халықтың экономикалық белсенділігінің төмендеуін көрсетуі мүмкін

Еңбекке жарамды жастан үлкен халықтың үлесі болжамдық 10,9 %-дан өсіп, 13,5 % құрады, бұл халықтың қартаю тенденциясын көрсетеді

Осылайша, 2025 жылғы Көктобе ауылының жас құрылымы жалпы жоспардың болжамдық параметрлерінен ауытқулар көрсетіп отыр, бұл әлеуметтік-экономикалық дамудың болашақ стратегияларын әзірлеуде ескерілуі қажет

Тұрғын үй қоры. Алдыңғы жалпы жоспарға сәйкес, бастапқы жылда (2014) ауылдың тұрғын үй қорының көлемі 81,6 мың м² болған

Есептік мерзімге — 2035 жылға — жалпы көлемнің 121,0 мың м² дейін ұлғаюы болжанған, ал бір адамға тұрғын үймен қамтамасыз ету деңгейі 20,3 м²-ден 22,0 м²-ге өсуі керек болған

2025 жылғы жағдай бойынша, тұрғын үй қорының нақты көлемі 111,3 мың м² құрап, бір адамға тұрғын үймен қамтамасыз ету деңгейі 25,8 м² болды

Фактілік және болжамдық деректерді салыстыру талдауы мынадай қорытындылар жасауға мүмкіндік береді

Мәдени-быттық қызмет көрсету. Алдыңғы жалпы жоспарда қарастырылған мәдени-быттық қызмет көрсету саласындағы шаралардың орындалуы жартылай жүзеге асырылған. Балабақшалар жоспардың 75,7 %-ында жұмыс істейді, мектептер — 49,7 % деңгейінде. Медицина амбулаториясы болжамдалған көлемнің тек 30,3 %-ын қамтамасыз етеді, бірақ жедел жәрдем бригадасы толыққанды қызмет көрсетеді.

Мәдениет және спорт объектілері (клубтар, бассейндер, спорт залдары, кітапханалар, монша) құрылған жоқ. Сауда саласы артта қалып, жоспардың 31,6 %-ында дамыса, қоғамдық тамақтану кәсіпорындары болжамнан 4,7 есе асып түсті. Быттық қызмет көрсету кәсіпорындары жоспардың 12,5 %-ын ғана орындады.

Осылайша, әлеуметтік инфрақұрылым біркелкі дамымай отыр және жоспарларды түзетуді және қосымша назар аударуды қажет етеді.

Кесте 3.2

Мәдени-тұрмыстық қызмет көрсету объектілерін іске асыру

Мекеменің атауы	**Өлшем бірлігі**	**2035 жылға арналған жалпы жоспар болжамы**	**2025 жылғы нақты жағдай**	**Орындау %**
1	2	3	4	5
Балалар бақшалары	Орын	350	265	75,7
Жалпы білім беретін мектептер	Оқушылар / білім алушылар	1050	522	49,7
Дәрігерлік амбулатория	Ауысымдағы келушілер саны	165	50	30,3
Жедел және шұғыл медициналық көмек станциясының бригадасы	Автокөлік	1	1	100,0
Жалпы қолдануға арналған спорт залдары	Еден алаңы, м²	330	-	-
Жалпы қолдануға арналған жабық және ашық бассейндер	Айна алаңы, м²	121	-	-
Клубтар	Орын	330	-	-
Кітапханалар	Мың бірлік сақтау	24,8	-	-
Азық-түлік және азық-түлік емес тауарлар дүкендері	Сауда алаңы, м²	1650	521	31,6
Қоғамдық тамақтану кәсіпорындары	Орын	220	1050	477,3
Быттық қызмет көрсету кәсіпорындары	Жұмыс орны	40	5	12,5
Моншалар	Орын	40	-	-

3. Елді мекеннің әлеуметтік-экономикалық дамуын талдау және болжау

3.1 Экономикалық кешеннің даму алғышарттары мен әлеуеті

Еңбекшіқазақ ауданы облыстың негізгі ауыл шаруашылығы аймақтарының бірі болып табылады. Аудан жоғары қарқындылықтағы аграрлық қызметімен ерекшеленеді, ал ауыл шаруашылығы жергілікті халықтың табысын қалыптастыруда жетекші рөл атқарады. Ауданды ерекшелендіретін қасиет — көкөністер мен жемістерді өсіруге бөлінген

едәуір аудандар, бұл көрсеткіш облыстың басқа аудандарына қарағанда жоғары.

Ауыл шаруашылық дақылдарының жалпы егістік алаңы 85,6 мың га құрайды, оның 43,4 %-ын дәнді дақылдар алады. Бұл дәнді дақылдардың аудан ауыл шаруашылығы құрылымындағы маңызды рөлін көрсетеді.

Өсімдік шаруашылығында негізгі мамандану саласы — көкөніс өндірісі: сәбіз, ас қант қызылы, пияз, қызанақ, қияр және қырыққабат, бұл көкөніс шаруашылығына диверсификацияланған тәсілді көрсетеді. Мал шаруашылығында аудан сүт бағытын дамыту мен өнеркәсіптік құс шаруашылығымен ұсынылған, бұл сүт және ет өнімдерін өндіруді қамтамасыз етеді.

Көктобе ауылы Еңбекшіқазақ ауданы, Көктобе ауылдық округінде орналасқан. Округтің жалпы аумағы 6253 га құрайды. Батыс жағынан ауыл аудан орталығы — Есік қаласымен шектеседі, ал шығыс жағынан — Қызылжар ауылы шекаралас. Ауылдан ауданның елді мекендерін Есік қаласымен қосатын аймақтық маңызы бар автомобиль жолы өтеді.

Ауыл табиғи әлеуетімен қолайлы: ол Жәлілі Алатауының етегінде орналасқан, аумағы арқылы Қызылжар өзені ағады.

Ауылдың болашақ даму перспективалары — агроөнеркәсіп кешені салалары болып табылады. Болашақта бар шаруашылықтарды дамыту жоспарлануда: бақ шаруашылығы, жылыжайлар, семіздік алаңдары, сондай-ақ балық шаруашылығы.

3.2. Тұрғын пункттің негізгі даму бағыттары

3.2.1. Қалақұрушы салалар

Ауыл шаруашылығы, орман шаруашылығы және балық шаруашылығы.

Ауыл экономикасының негізін ауыл шаруашылығы құрайды, оған өсімдік шаруашылығы мен мал шаруашылығы кіреді.

Өсімдік шаруашылығында негізгі орын жеміс-жидек дақылдарына тиесілі. Ауылда алма және өрік баулары, құлпынай, таңқурай және жүзім белсенді түрде өсіріледі.

Мал шаруашылығы негізінен сүт бағытында дамытылған.

Еңбекшіқазақ ауданының ауылдық аумақтарының дамуын 2024 жылғы мониторинг деректері бойынша, аудан экономика және қаржы бөлімі (24.04.2025 № 75-13-75/87 хат) берген мәліметке сәйкес, Көктобе ауылы аумағында 1250 га ауыл шаруашылық мақсатындағы жер бар, оның ішінде:

- егістік — 123 га;
- шабындықтар — 720 га;
- басқа жерлер — 407 га.

Ауылда 375 шаруа қожалық жұмыс істейді, оның ішінде:

- 165 мал шаруашылығымен айналысады;

- 210 өсімдік шаруашылығымен айналысады.

2024 жылғы жағдай бойынша ауыл шаруашылық мал басы:

- ірі қара — 240 бас;
- қой және ешкі — 285 бас;
- жылқы — 300 бас;
- құс — 900 бас.

Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша, ауыл аумағында 3 Жауапкершілігі шектеулі серіктестік (ЖШС) тіркеліп, қызмет көрсетуде:

- ЖШС «АГРОКОКТОБЕ» — басқа бір немесе екі жылдық дақылдарды өсіру;
- ЖШС «RASHIDJER» — көпжылдық дақылдарды өсіру;
- ЖШС «САЛИХ И К» — жаңғақты және сүйекті жемістерді өсіру.

Аталған ұйымдарда 15-тен аспайтын адам жұмыс істейді.

Ауыл шаруашылығын дамыту перспективалары

Ауыл өзінің аграрлық мамандануына негізделген тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуға едәуір әлеуетке ие. Ауыл шаруашылығы өндірісінің тиімділігін арттыру, жер учаскелерін ұлғайтуға қажеттіліксіз, инновациялық шешімдер мен заманауи агротехнологияларды енгізу арқылы мүмкін болады.

Жеміс-жидек шаруашылығын белсенді дамыту перспективалық бағыттардың бірі ретінде қарастырылады, себебі бұл өнім қосылған құндылықты жасау және нарықтарды кеңейту үшін үлкен әлеуетке ие.

Перспективалық даму бағыттарына мыналар кіреді:

1. **Агротуризм және ауылдық туризмді дамыту:** Көктобе ауылы өзінің дамыған жеміс-жидек шаруашылығымен, көркем табиғатымен және дәстүрлі ауылдық өмір салтымен туристерді тарту үшін үлкен әлеуетке ие. Бұл жергілікті тұрғындар үшін қосымша табыс көзін қалыптастырып, қосымша инфрақұрылымды (қонақ үйлер, қоғамдық тамақтану орындары, жергілікті өнімдер мен сувенирлерді сату) дамытуға мүмкіндік береді.
2. **Жылыжай шаруашылығы:** Заманауи жылыжайларды салу көкөніс, көк шөп және жеміс-жидектерді өсіру маусымын едәуір ұзартуға, жыл бойы жаңа өніммен қамтамасыз етуге және тұрақты жұмыс орындарын құруға мүмкіндік береді. Бұл аймақтың азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етуге де үлес қосады.
3. **Интенсивті бақ шаруашылығы:** Қазіргі заманауи агротехнологияларды, мысалы тамшылатып суару және заманауи тыңайтқыш жүйелерін қолдана отырып, жоғары тиімді жеміс бауларын отырғызу өнімділікті және бақ шаруашылығының рентабельділігін едәуір арттыруға, жер ресурстарын тиімді пайдалануға мүмкіндік береді.

4. **Жүзім шаруашылығын және өңдеуді дамыту:** Жүзім бауларының едәуір көлемі барын ескере отырып, бұл саланы дамыту шаралары шарап, жүзім шырыны және басқа да жоғары қосылған құндылығы бар өнімдерді өндіруге бағытталған өңдеу кәсіпорындарын құруға негіз бола алады. Бұл ауыл шаруашылығы өндірісін әртараптандыруға және жаңа жұмыс орындарын құруға мүмкіндік береді.

5. **Заманауи жеміс-көкөніс өнімдерін сақтау жүйесін ұйымдастыру:**

Заманауи көкөніс және жеміс сақтау қоймаларын құру азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, өнімнің жоғалуын азайту, сондай-ақ жыл бойы өнім жеткізілімін тұрақтандыру және ұзарту үшін шешуші маңызды болып табылады.

Аталған бағыттарды жүзеге асыру ауыл шаруашылығының кешенді дамуына, шикізаттан дайын өнімге дейін толық қосылған құндылық тізбектерін қалыптастыруға және аймақтың инвестициялық тартымдылығын арттыруға ықпал етеді. Бұл тікелей жұмыспен қамтуды арттыруға, халықтың әл-ауқатын жақсартуға және Көктобе ауылы мен Еңбекшіқазақ ауданының экономикасын нығайтуға әсер етеді.

Өнеркәсіп**.** Қазіргі уақытта ауыл аумағында өнеркәсіптік объектілер жоқ, және олардың болашақта құрылуы қарастырылмаған.

Көлік және сақтау Жалпы жоспарда қарастырылған аумақта сақтау аймағы жоқ.
Жобада жеміс-көкөніс қоймаларын салу қарастырылған, олар бақ шаруашылығы орналасқан аудандарда орналастырылады.

Қоймалар үшін жер учаскелерінің ауданы мен мөлшерін есептеу Қазақстан Республикасының СН 3.01-101-2013 «Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және салу» стандартындағы Қосымша Б (Б1–Б4 кестелері) негізінде жүргізілген.

3.2.1.1-кесте

Жалпы тауарлық, мамандандырылған қоймалар, құрылыс материалдары және қатты отын қоймаларына арналған жер учаскелерінің ауданы мен мөлшері

Қоймалар	ҚР СП 3.01-101-2013* бойынша норма		Бірінші кезек		Есептік мерзім	
	аудан, м² 1,0 мың тұрғынға	**жер учаскесінің көлемі, м²**	**жалпы аудан, м²**	**жер учаскесінің көлемі, га**	**жалпы аудан, м²**	**жер учаскесінің көлемі, га**
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Жалпы тауарлық қоймалар						
Азық-түлік тауарлары қоймалары	19	60	84	0,03	87	0,03

Қоймалар	ҚР СП 3.01-101-2013* бойынша норма		Бірінші кезек		Есептік мерзім	
	аудан, м² 1,0 мың тұрғынға	**жер учаскесінің көлемі, м²**	**жалпы аудан, м²**	**жер учаскесінің көлемі, га**	**жалпы аудан, м²**	**жер учаскесінің көлемі, га**
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Азық-түлік емес тауарлар қоймалары	193	580	857	0,26	888	0,27
Мамандандырылған қоймалар						
Таратушы тоңазытқыш қоймалар	10	25	44	0,01	46	0,01
Жеміс, көкөніс, картоп сақтау қоймалары	90	380	399	0,17	414	0,17
Құрылыс материалдары қоймалары	-	300	-	0,13	-	0,14
Көмірді басым қолданумен қатты отын қоймалары	-	300	-	0,13	-	0,14

3.2.2. Қызмет көрсету саласы

Қазіргі уақытта ауыл аумағында 522 орындық мектеп, 140 орындық мемлекеттік «Айгөлек» балалар бақшасы, 125 орындық жеке «Еркенур» балалар бақшасы, ауысым сайын 50 келушіні қабылдай алатын дәрігерлік амбулатория, жалпы ауданы 521 м² болатын 11 дүкен, 1050 орындық 3 мейрамхана, сондай-ақ басқа да әлеуметтік және тұрмыстық инфрақұрылым объектілері қызмет көрсетуде.

Аталған ұйымдарда шамамен 300 адам жұмыс істейді, бұл қызмет көрсету саласын жергілікті халық үшін маңызды жұмыспен қамту көзі етеді.

Саланы дамыту халық санының болжамдық өсуі мен олардың қажеттіліктеріне сәйкес жоспарланады. Жобада әлеуметтік қызметтің кепілді мекемелерін, соның ішінде мәдениет және спорт саласында жаңа нысандар салу қарастырылған. Сондай-ақ демалыс және тұрмыстық қызмет көрсету объектілерін кеңейту жоспарланып отыр, бұл ауылдағы өмір сүру жайлылығы мен өмір сапасын едәуір арттыруға мүмкіндік береді.

Жоспарланған шараларды жүзеге асыру қосымша жұмыс орындарын құрып, жұмыспен қамтуды арттырады және тұрғын пункттің тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуына ықпал етеді.

4.ХАЛЫҚ ЖӘНЕ ЕҢБЕК РЕСУРСТАРЫ

4.1. Қазіргі демографиялық жағдайды бағалау

2025 жылдың басындағы жағдай бойынша Көктобе ауылының халқы 4316 адамды құрайды (Көктобе ауылдық округі әкім аппаратының 08.04.2025 № 01-45/159 хатындағы деректерге сәйкес).

Қазақстан Республикасының 2009 жылғы халық санағы бойынша ауылда 3623 адам тұрған. 2021 жылға қарай халық саны 4207 адамға жетіп, 12 жыл ішінде 584 адамға немесе 16,1 пайызға өскен. Орташа жылдық өсім қарқыны 1,25 пайызды құраған.

2021 жылдан 2024 жылға дейін халық тағы 109 адамға (2,6 пайыз) өскен, бұл кезеңдегі орташа жылдық өсім қарқыны 0,64 пайызды құраған.

Кесте 4.1.1

Ауыл халқының 2009–2024 жылдар аралығындағы тарихи динамикасының негізгі көрсеткіштері

Жылдар	**Уақыт аралығы**	**Халық саны, адам**	**Өсу қарқыны, %**	**Жалпы өсім, адам**	**Орташа жылдық өсім қарқыны (төмендеу), %**
2009		3623			
2021		4207			
	2009-2021		116,1	584	1,25
2021		4207			
2024		4316			
	2021-2024		102,6	109	0,64

2009 жылдан 2024 жылға дейінгі кезеңде ауыл халқының жалпы өсуі 693 адамды құрады.

Ауылдағы демографиялық жағдай тұрақсыз туу деңгейімен және теріс көші-қон сальдосымен сипатталады. Ауылдық округ әкім аппаратының деректері бойынша, 2024 жылы табиғи халық өсімі −5 адамды құрады (37 бала дүниеге келіп, 42 адам қайтыс болған). Сол кезеңде көші-қон шығыны 44 адамды құрады.

Кесте 4.1.2

2021–2024 жылдар аралығындағы ауыл халқының өсу құрылымының динамикасы (Көктобе ауылдық округі әкім аппаратының деректері бойынша)

Көрсеткіштер	2021	2022	2023	2024	2025
1	2	3	4	5	6
Жыл басындағы халық саны	4583	4264	4315	4365	4316
Туғандар, адам	21	48	28	37	
Қайтыс болғандар, адам	80	21	23	42	

Табиғи өсім, адам	-59	27	5	-5	
Келгендер, адам	35	154	167	140	
Кеткендер, адам	295	130	122	184	
Көші-қон сальдосы, адам	-260	24	45	-44	

2021–2024 жылдар аралығында ауыл халқының саны біркелкі өзгермеді.

- Табиғи өсім тербеліп отырды: 2021 жылы −59 адамнан 2022 жылы +27 адамға дейін өзгерді, ал 2024 жылы қайта теріс мәнге жетті (−5 адам).
- Көші-қон сальдосы да әртүрлі бағытта өзгерді: ең көп келу 2023 жылы байқалды (45 адам), ал ең көп кету 2021 жылы тіркелді (260 адам).
- Халықтың жалпы өсімі әр жылдары −319 адамнан (2021 жыл) +51 адамға (2022 жыл) дейін өзгеріп отырды.

Осылайша, Көктобе ауылындағы халық саны 2009 жылмен салыстырғанда жалпы өсіп отыр, алайда соңғы жылдары өсу қарқыны едәуір бәсеңдеді. Халық саны динамикасына әсер ететін негізгі факторлар — тұрақсыз табиғи өсім және кейбір жылдары теріс мәнге ие болатын көші-қон процестері болып табылады.

Еңбекшіқазақ ауданының демографиялық жағдайы

Жалпы алғанда, Еңбекшіқазақ ауданындағы демографиялық жағдай тұрақты табиғи өсіммен және теріс көші-қон сальдосымен сипатталады.

Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша, 2024 жылдың қорытындысы бойынша Еңбекшіқазақ ауданы Алматы облысының аудандары арасында көші-қон шығыны көлемі бойынша бірінші орынға ие болды.

Соңғы жылдары аудан бойынша халықтың жалпы табиғи өсім коэффициентінің төмендеуі байқалады. 2024 жылы бұл көрсеткіш 1 000 адамға 13,11 деңгейіне төмендеді, 2021 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда (15,15 1 000 адамға), бұл, ең алдымен, туу деңгейінің төмендеуімен байланысты.

Мысалы, 2024 жылы туу көрсеткіші 1 000 адамға 19,78 құрады, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 3,67‰ төмен. Ұқсас тенденция Алматы облысы бойынша да байқалады.

2024 жылы жалпы өлім коэффициенті 1 000 адамға 6,68 деңгейінде тіркелді, бұл 2021 жылға қарағанда 1,62‰ төмен, бірақ облыстық орташа көрсеткіштен (2024 жылы 6,13 1 000 адамға) жоғары.

Аудандағы көші-қон жағдайы теріс динамиканы көрсетеді: 2024 жылы көші-қон сальдосы −4 232 адамды құрап, 2021 жылға қарағанда 1 301 адамға көп болды.

4.2. Жобалық кезеңдер бойынша халық санының болжамы

Перспективалық халық саны ауылды дамытудың маңызды қалақұру параметрлерін анықтаудың негізін құрайды — аумақтық сыйымдылық, инженерлік және көлік құрылыстарының қуаты мен ұзындығы, тұрғын үй, мәдени-тұрмыстық және басқа да ауылдық құрылыс көлемдері.

Ауыл халқының өсім динамикасының тарихи талдауына және болашақтағы болжамды өзгерісіне сүйене отырып, халық санының болжамы күрделі пайыздар формуласымен анықталды.

Болжам бойынша табиғи өсім коэффициентінің орташа мәндері жобада қабылданды: бірінші кезек — 1,2%, есептік мерзім — 1,4%.

Болжам бойынша көші-қон өсім коэффициентінің орташа мәндері жобада қабылданды: бірінші кезек — −0,8%, есептік мерзім — −1,2%.

Демографиялық әдісті қолдана отырып, халық санының перспективалық есептеуі 4.2.1-кестеде көрсетілген.

Кесте 4.2.1

Ауыл халқының перспективалық санының демографиялық болжамы

Көрсеткіштер	01.01.2025 г.	01.01.2032 г.	01.01.2050 г.
1	2	3	4
Орташа жылдық көші-қон өсім қарқыны, %		-0,8	-1,2
Орташа жылдық табиғи өсім қарқыны, %		1,2	1,4
Орташа жылдық жалпы өсім қарқыны, %		0,4	0,2
7 жылдық өсу қарқыны, %		102,8	
18 жылдық өсу қарқыны, %			103,6
Жобалық кезең басындағы халық саны, адам	4 316	4438	4600
Халықтың жалпы өсуі, адам, оның ішінде:		122	162
Табиғи өсім, адам		367	1138
Көші-қон сальдосы, адам		-245	-976

Берілген табиғи және көші-қон өсім коэффициенттерін ескере отырып, халық санының өсуі болжануда:

Бірінші кезек құрылыс кезеңінде (2025–2031 жж.) — 122 адамға, оның ішінде табиғи өсім 367 адамды, ал көші-қон шығыны 245 адамды құрайды;

Есептік кезеңде (2032–2049 жж.) — 162 адамға, оның ішінде

Халықтың жас топтары	Бастапқы жыл – 2025 жыл		Бірінші кезек – 2032 жыл		Есептік мерзім – 2050 жыл	
	адам	%	адам	%	адам	%
1	2	3	4	5	6	7
Жұмысқа жарамды жасқа жетпеген халық	1230	28,5	1274	28,7	1339	29,1
оның ішінде:						
1 жасқа дейінгі балалар саны	52	1,2	58	1,3	64	1,4
Балабақша жасындағы балалар саны (1–5 жас)	410	9,5	426	9,6	446	9,7
Мектеп жасындағы балалар саны (6–15 жас)	768	17,8	790	17,8	828	18,0
Жұмысқа жарамды жастағы халық	2503	58,0	2579	58,1	2682	58,3
Жұмысқа жарамды жасынан үлкен халық	583	13,5	586	13,2	580	12,6
Барлық халық	4316	100,0	4438	100,0	4600	100,0

табиғи өсім 1138 адамды, ал көші-қон шығыны 976 адамды құрайды.

Кесте 4.2.2

Халықтың жас құрылымының болжамы

Жұмысқа жарамды жасқа жетпеген халықтың үлесі 28,5–29,1 % аралығында тербеліп, 2050 жылға қарай жалпы халық санының 29,1 % деңгейіне жетеді.

Жұмысқа жарамды халықтың үлесі шамамен сол деңгейде қалады — 2025 жылы 58,0 % бастап 2050 жылы 58,3 % дейін.

Ең елеулі өзгерістер үлкен жас тобында күтілуде: жұмысқа жарамды жасынан үлкен халық саны 2025 жылы 13,5 % болғандан 2050 жылы 12,6 % дейін азаяды.

4.3. Еңбек ресурстары және халықты жұмыспен қамту

2025 жылдың басында 15 жастан асқан еңбекке жарамды халық саны 2 179 адамды құрады, бұл жалпы еңбек ресурстарының 70,6 % деңгейіне сәйкес келеді.

Жұмыспен қамтылған халық саны 2 076 адамды құрап, еңбекке жарамды халыққа қатысты жұмыспен қамту деңгейі 95,3 % болды. Жұмыспен қамтылғандардың ішінде 1 277 адам (61,5 %) жалдамалы қызметкерлер, ал 799 адам (38,5 %) өз бетінше жұмыс істейтіндер.

Жұмыссыздар саны 102 адамды құрап, жұмыссыздық деңгейі 4,7 % болды.

15 жастан асқан, еңбекке жарамды халық құрамына кірмейтін адамдар саны 907 адамды құрады (29,4 %).

Ауыл аумағында іс жүзінде жұмыс істеп тұрған мекемелер мен кәсіпорындар, сондай-ақ аудандық деңгейдегі халықты жұмыспен қамту құрылымының көрсеткіштері (еңбекке жарамды халық, жұмыспен қамтылғандар, жұмыссыздар және т.б.) негізінде Ұлттық статистика бюросы жариялаған деректерге сәйкес, ауылдың перспективалық еңбек ресурстары құрылымы есептелді.

Бұл еңбек балансы Ұлттық статистика бюросының әдістемелік түсіндірмелерінде көрсетілген категорияларды ескере отырып есептелген.

Кесте 4.3.1

Еңбек ресурстары құрылымының динамикасының болжамы

Көрсеткіш атауы	01.01.2025 жыл (бастапқы жыл)		01.01.2032 жыл (бірінші кезек)		01.01.2050 жыл (есептік мерзім)	
	адам	%	адам	%	адам	%
1	2	3	4	5	6	7
Еңбек ресурстары, жалпы	3086	100,0	3165	100,0	3261	100,0
оның ішінде:						
Еңбекке жарамды халық, жалпы	2179	70,6	2244	70,9	2332	71,5
оның ішінде:						
Экономикалық салаларда жұмыспен қамтылғандар	2076	95,3	2143	95,5	2234	95,8
градоқұрушы топтағы жұмысшылар	675	32,5	718	33,5	791	35,4
оның ішінде: өз бетінше жұмыспен қамтылғандар	160	23,7	161	22,4	156	19,8
қызмет көрсету саласындағы жұмысшылар	1401	67,5	1425	66,5	1443	64,6

Көрсеткіш атауы	01.01.2025 жыл (бастапқы жыл)		01.01.2032 жыл (бірінші кезек)		01.01.2050 жыл (есептік мерзім)	
	адам	%	адам	%	адам	%
1	2	3	4	5	6	7
оның ішінде: өз бетінше жұмыспен қамтылғандар	639	45,6	643	45,1	626	43,3
Жұмыссыздар	102	4,7	101	4,5	98	4,2
Еңбекке жарамды халық құрамына кірмейтіндер, адам	907	29,4	921	29,1	930	28,5
оның ішінде: оқу орындарында оқитын жұмысқа жарамды жас						
Жұмысқа жарамды жас, экономикалық қызметте және оқуында қатыспайтындар	265	8,6	273	8,6	283	8,7
Еңбек ресурстары, жалпы	642	20,8	648	20,5	647	19,8

Қазіргі уақытта ауылда жұмыс күші сұранысы мен ұсынысының теңгерімсіздігіне байланысты маятникті еңбек көші-қоны байқалады: кейбір тұрғындар жұмысты ауыл шегінен тыс іздеуге мәжбүр болып отыр.

Кесте 4.3.2

Халықты экономикалық қызмет түрлері бойынша жұмыспен қамту

Барлық экономикалық қызмет түрлері	01.01.2025 жыл (бастапқы жыл)		01.01.2032 жыл (бірінші кезек)		01.01.2050 жыл (есептік мерзім)	
	адам	%	адам	%	адам	%
1	2	3	4	5	6	7
Экономикада жұмыспен қамтылғандар, оның ішінде:	2076	100	2143	100	2234	100
Ауыл шаруашылығы, орман шаруашылығы және балық шаруашылығы	650	31,3	700	32,7	850	38,0
Өнеркәсіп	-	-	-	-	-	-
Құрылыс	50	2,4	85	4,0	135	6,0
Көлік және қоймалау қызметі	25	1,2	35	1,6	40	1,8
Көтерме және бөлшек сауда; автокөлік пен мотоциклдерді жөндеу	30	1,4	35	1,6	45	2,0
Тұрғын үй және тамақ қызметтерін көрсету	48	2,3	50	2,3	55	2,5
Ақпарат және байланыс	2	0,1	3	0,1	5	0,2
Мемлекеттік басқару және қорғаныс; міндетті әлеуметтік қамтамасыз ету	-	-	2	0,1	5	0,2
Білім беру	175	8,4	220	10,3	220	9,8
Денсаулық сақтау және халыққа әлеуметтік қызмет көрсету	20	1,0	20	0,9	40	1,8

Барлық экономикалық қызмет түрлері	01.01.2025 жыл (бастапқы жыл)		01.01.2032 жыл (бірінші кезек)		01.01.2050 жыл (есептік мерзім)	
	адам	%	адам	%	адам	%
1	2	3	4	5	6	7
Мәдениет, спорт, демалыс және ойын-сауық саласындағы қызмет	-	-	50	2,3	60	2,7
Басқа қызмет түрлерін көрсету	25	1,2	45	2,1	65	2,9
Ауыл шегінен тыс жұмыс істейтіндер	1051	50,6	898	41,9	714	32,0

Коктобе ауылында жұмыспен қамтудың құрылымында жетекші рөлді ауыл шаруашылығы алады, оның үлесі 2025 жылы 31,3 % деңгейінен 2050 жылы 38,0 % деңгейіне дейін өседі. Бұл ауылдың аграрлық ерекшелігін, бау-бақша шаруашылығы, жылыжайлар және мал шаруашылығының дамуын көрсетеді.

Құрылыс, көлік, сауда және қызмет көрсету салаларында жұмыспен қамту біртіндеп өсуде. Әлеуметтік сала да күшейіп келеді: білім беру қызметкерлерінің үлесі жоғары деңгейде сақталады, мәдениет пен спорт салаларында жұмыспен қамту пайда болады.

5.ӘЛЕУМЕТТІК ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

5.1. Тұрғын үй қоры және тұрғын үй құрылысы

Қазіргі жағдай

2025 жылы Коктобе ауылындағы тұрғын үй қоры 111,2 мың м² жалпы ауданды құрады. Ол толықтай жеке үй-жайлармен ұсынылған. Бір адамға орташа тұрғын үймен қамтамасыз ету деңгейі 24,7 м² жалпы ауданға тең.

Кесте 5.1.1

Қолданыстағы тұрғын үй қоры

Құрылыс түрлері	Үйлер саны	Тұрғын үй қорының жалпы ауданы, м²	Тұрғындардың саны, адам	Тұрғын үй құрылысы аумағы, га	Халық тығыздығы, адам/га	Құрылыс тығыздығы коэффициенті
1	2	3	4	5	6	7
Қолданыстағы тұрғын үй қоры	890	111250	4316	126,7	34,0	0,1
Оның ішінде:						
жеке үй құрылысы	890	111250	4316	126,7	34,0	0,1

Тұрғын үй қорын тозу дәрежесін бағалау қиын, себебі тұрғын үйлер жеке меншікке жатады. Жалпы, үй иелері үйлерін қанағаттанарлық жағдайда ұстап отыр, бұл тұрғын үйде қажетті жайлылық деңгейін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта ауыл толық орталықтандырылған су, электрмен жабдықталу және телефон байланысы (100 %) қамтамасыз етілген. 2025 жылы газбен жабдықтау жүйесін іске қосу жоспарлануда, бұл тұрғын үй қорының жайлылық деңгейін арттырып, қатты отынды пайдалануға түсетін жүктемені азайтуға мүмкіндік береді.

Тұрғын үй құрылысының дамуы

Өмір сүру стандартын көрсететін маңызды сипаттамалардың бірі — тұрғын үй қорының сапасы мен көлемі. Халықтың тұрғын үймен қамтамасыз етілу деңгейі өмір сапасына, халық денсаулығына, әлеуметтік тұрақтылыққа, елдің экономикалық дамуына және демографиялық жағдайға әсер етеді.

Қазіргі таңда 125 үй (15,7 мың м²) сібір жарасы зираттары санитарлық-қорғаныс аймағында орналасқан. Сол себепті, жоба бойынша тұрғындарды қолайсыз жерлерден жаңа, қауіпсіз жерлерге кезең-кезеңімен көшіру жоспарлануда.

Бірінші кезек құрылысы (2025–2031 жж.) аясында 10,5 мың м² тұрғын үй салу және 6,9 мың м² тұрғын үйді пайдаланудан шығару жоспарлануда.

Осылайша, 2032 жылы тұрғын үй қорының жалпы көлемі 114,9 мың м² құрап, бір адамға тұрғын үймен қамтамасыз ету деңгейі 25,9 м² болады.

Есептік мерзімде (2032–2050 жж.) 8,8 мың м² тұрғын үйді сүріп тастау жоспарлануда. Жоғалған қорды өтеу және халық санының өсуін ескере отырып, 13,7 мың м² тұрғын үй салу жоспарланған.

Нәтижесінде, 2050 жылы ауылдағы тұрғын үй қорының жалпы көлемі 119,8 мың м² құрап, бір адамға тұрғын үймен қамтамасыз ету деңгейі 26,1 м² жетеді.

2025–2050 жылдар аралығында жаңа тұрғын үй құрылысының жалпы көлемі 24,2 мың м² құрайды.

Жоспарланған құрылысты орналастыру үшін 17,0 га тұрғын үй аумағы қажет болады, оның ішінде:

7,5 га — бірінші кезекке (2032 жылға дейін);

9,5 га — есептік мерзімге (2050 жылға дейін).

Жаңа тұрғын үй құрылығында жеке үй типі үйлер үшін құрылыс тығыздығы коэффициенті 0,14 деп алынған.

Кестелер 5.1.2–5.1.4 жобалық кезеңдерге сәйкес ауылдың тұрғын үй қорын қабаттылық, аумақ және халықты қоныстандыру бойынша есептеуді көрсетеді.

Кесте 5.1.2

2025–2031 жылдар аралығындағы тұрғын үй қорының қозғалысы

Атауы	Өлшем бірлігі	Үйдің жекеменшік жер учаскесімен жеке үй құрылысы
1	2	3
Қолданыстағы тұрғын үй қоры	жалпы ауданы, м²	111250
Тұрғын үй қорының қысқаруы	жалпы ауданы, м²	6875
Сақталатын тұрғын үй қоры	жалпы ауданы, м²	104375
Жаңа тұрғын үй құрылысына арналған аумақтар	га	7,5
Жаңа тұрғын үй құрылысы	жалпы ауданы, м²	10500
Жаңа үйлер саны	бірлік	75
Тұрғын үй қорының жалпы көлемі	жалпы ауданы, м²	114875
Халық саны	адам	4438

Кесте 5.1.3

2032–2050 жылдар аралығындағы тұрғын үй қорының қозғалысы

Атауы	Өлшем бірлігі	Үйдің жекеменшік жер учаскесімен жеке үй құрылысы
1	2	3
Қолданыстағы тұрғын үй қоры	жалпы ауданы, м²	114875
Тұрғын үй қорының қысқаруы	жалпы ауданы, м²	8750
Сақталатын тұрғын үй қоры	жалпы ауданы, м²	106125
Жаңа тұрғын үй құрылысына арналған аумақтар	га	9,5
Жаңа тұрғын үй құрылысы	жалпы ауданы, м²	13720
Жаңа үйлер саны	бірлік	98
Тұрғын үй қорының жалпы көлемі	жалпы ауданы, м²	119845
Халық саны	адам	4600

Кесте 5.1.4

2025–2050 жылдар аралығындағы тұрғын үй қорының қозғалысы

Атауы	Өлшем бірлігі	Үйдің жекеменшік жер учаскесімен жеке үй құрылысы
1	2	3
2025 жылға қолданыстағы тұрғын үй қоры	мың. м2	111,3
2025–2031 жж. тұрғын үй қорының қысқаруы	мың. м2	6,9
2025–2031 жж. жаңа тұрғын үй құрылысы	мың. м2	10,5
2032 жылға жалпы тұрғын үй қоры	мың. м2	114,9
2032–2049 жж. тұрғын үй қорының қысқаруы	мың. м2	8,8
2032–2049 жж. жаңа тұрғын үй құрылысы	мың. м2	13,7

2050 жылға жалпы тұрғын үй қоры	мың. м2	119,8

Инвестиция көлемінің болжамдық көрсеткіші
Тұрғын үй құрылысына болжамдық инвестиция көлемі Алматы облысы үшін ҚР УСН 8.02-04-2024 «Ғимараттар мен құрылыстардың құрылыс құнының ұлғайтылған көрсеткіштері жинағы. Өндірістік емес нысандар» бойынша құрылыс құнының ұлғайтылған көрсеткіштеріне негізделіп анықталған.

Есептеулерге сәйкес, 2025–2050 жылдар аралығында ауыл аумағында тұрғын үй қорын салудың жалпы құны шамамен 7 750,4 млн теңгені құрайды. Оның ішінде алғашқы кезеңді (2025–2031 жж.) жүзеге асыруға арналған инвестиция көлемі 3 360,0 млн теңге деп жоспарланған.

Сонымен қатар, тұрғын үй құрылыстарын бұзу шығындары 3 437,5 млн теңгені құрайды, оның ішінде алғашқы кезеңде — 1 512,5 млн теңге.

Бұзылатын тұрғын үй қорында тұратын тұрғындарға өтемақы сомасын есептеу үшін аудан нарығындағы екінші деңгейлі тұрғын үй бағаларының орташа құны талданған. Бағалау Krisha.kz арнайы онлайн-платформасындағы өзекті мәліметтерге негізделген.

Ескерту керек, есептелген өтемақы сомасы болжамдық сипатта болып табылады. Тұрғын үйлерді нақты сатып алу кезінде әр нысанның техникалық жағдайы, орналасқан жері және басқа сипаттамалары ескеріле отырып толық талдау жүргізіледі. Сонымен қатар, мемлекеттік және тәуелсіз бағалау жүргізілуі тиіс, оның негізінде меншік иелерімен келіссөздер өткізіліп, өтемақының соңғы мөлшері келісілетін болады.

5.2. Халықты мәдени-тұрмыстық және әлеуметтік қызметпен қамтамасыз ету жүйесі

Қазіргі жағдай

Қазіргі уақытта ауыл аумағында мектеп 522 орын, мемлекеттік балабақша «Айгөлек» 140 орын, жеке балабақша «Еркенұр» 125 орын, дәрігерлік амбулатория ауысымына 50 қабылдау, 11 дүкен жалпы ауданы 521 м², 3 мейрамхана 1050 орын, сондай-ақ басқа да әлеуметтік және тұрмыстық инфрақұрылым нысандары жұмыс істейді
Ауыл халқының негізгі мәдени-тұрмыстық қызмет нысандарымен қамтамасыз етілуі 2025 жылға 5.2.1-кестеде көрсетілген

Кесте 5.2.1

Мекеме мен кәсіпорындардың атауы	Өлшем бірлігі	Генеральды жоспар шегіндегі қазіргі мекемелер	1000 тұрғынға арналған есептік сыйымдылық көрсеткіші		Норма бойынша қажет	Қамтамасыз ету, %
1	2	3	4		5	6
Білім беру мекемелері						
Балалар балабақшалары	орын	265	демографияға байланысты қамту көлемі 70% шегінде		254	104,4
Жалпы білім беретін ұйымдар	оқушылар	522	100% 6–15 жас аралығындағы балалар, 16–17 жас аралығындағы балалардың 75%		889	58,7
Денсаулық сақтау мекемелері						
Дәрігерлік амбулатория	ауысымына қабылдау	50	1 нысан 1,5–5,0 мың адамға		1 нысан	100
Жедел медициналық жәрдем бригадасы	автокөлік	1	1 бригада 5 мың адамға		1	100
Дәріханалар	нысан	1		По заданию на проектирование		
Дене шынықтыру және спорт нысандары						
Жалпы пайдалану спорт залдары	еден алаңы, м²	-	80		345	-
Жабық және ашық бассейндер	су бетінің ауданы, м²	-	25		108	-
Мәдениет және өнер мекемелері						
Мәдениет үйі	орын	-	80		345	-
Кітапханалар	мың сақтау бірлігі	-	5		21,6	-
Сауда, қоғамдық тамақтану және тұрмыстық қызмет кәсіпорындары						
Азық-түлік және азық-түлік емес тауарлар дүкендері	сауда алаңы, м²	521	300		1295	40,2

Мекеме мен кәсіпорындардың атауы	Өлшем бірлігі	Генеральды жоспар шегіндегі қазіргі мекемелер	1000 тұрғынға арналған есептік сыйымдылық көрсеткіші		Норма бойынша қажет	Қамтамасыз ету, %
1	2	3	4		5	6
Қоғамдық тамақтану кәсіпорындары	орындар	1050	40		173	608,2
Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	Жұмыс орындары	5	7		30	16,5
	Коммуналдық қызмет көрсету кәсіпорындары					
Моншалар	орындар	-	7		30	-
	Басқару және қаржы ұйымдары мен мекемелері					
Байланыс бөлімшелері	нысан	1		Жобалау тапсырмасына сәйкес		
Ауылдық полиция пункті	нысан	-		Жобалау тапсырмасына сәйкес		
	Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық мекемелері					
Өрт бөлімі	өрт. депо	-	ҚР СП 2.02-105-2014 борйынша		1	-
	өрт. автокөлік	-			2	-

Кестеден көрініп тұрғандай, ауыл халқы әлеуметтік инфрақұрылымның негізгі нысандарымен қамтамасыз етілген, мысалы: балалардың балабақшалары (қамту нормативтен жоғары), дәрігерлік амбулатория, жедел жәрдем бригадасы, дәріхана, сондай-ақ сауда және қоғамдық тамақтану кәсіпорындары. Балабақшалар бойынша (104,4%) және тамақтану объектілері бойынша (608,2%) қамтамасыз ету көрсеткіштері де жоғары.

Сонымен қатар, бірнеше бағытта тапшылық байқалады:

жалпы білім беретін мектептер тек нормативтік қажеттіліктің 58,7%-ына қамтамасыз етілген;

сауда объектілері — 40,2%;

тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары — тек 16,5%.

Арнайы атап өту қажет, бірқатар әлеуметтік маңызы бар объектілердің жоқтығы: спорт залдары мен бассейндер, мәдениет үйі, кітапханалар, монша және өрт бөлімі. Бұл халықтың мәдени-сауық және спорттық өмірін дамыту мүмкіндіктерін шектейді, сондай-ақ қызмет көрсету сапасы мен қауіпсіздік деңгейін төмендетеді.

Жобалық ұсыныстар

Ауылдың генеральдық жоспары әлеуметтік инфрақұрылымды дамыту бойынша ұсыныстарды жаңа әлеуметтік-экономикалық және қала

құрылыстық жағдайларға бағыттайды және халықтың әртүрлі сұраныстарын қанағаттандыруға бағытталған.

Қызмет көрсету мекемелері мен кәсіпорындарымен қамтамасыз ету нормаларының тізімі және көрсеткіштері ҚР СП 3.01-101-2013 «Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және құрылыс» нормативтеріне сәйкес қабылданған. Қабылданған есептеу нормалары ауыл ортасының минималды сапа стандарттарын көрсетеді.

Балабақшалық тәрбие

Ауыл халқының балабақшалық мекемелерге қажеттілігі демографиялық құрылымға сәйкес есептелген. Деректер 5.2.2-кестеде келтірілген.

Кесте 5.2.2

Халықтың мектепке дейінгі ұйымдарға қажеттілігі

Көрсеткіш атауы	Бірінші кезек	Есептеу мерзімі
1	2	3
Мектепке дейінгі жастағы балалар саны (2–5 жас), адам	373	386
Мектепке дейінгі мекемелермен қамту үлесі, %	70%	70%
Мектепке дейінгі мекемелерге қажеттілік, орын	261	270

Қазіргі уақытта ауыл аумағында екі балабақша жұмыс істейді: 140 орындық мемлекеттік «Айгөлек» бөбекжай-балабақшасы және 125 орындық жеке меншік «Еркенұр» бөбекжай-балабақшасы. Мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы сыйымдылығы 265 орынды құрайды, бұл халықтың қажеттілігін 100 % қамтамасыз етеді.

Жобаға сәйкес сібір жарасы көміндісінің санитариялық-қорғау аймағында (СҚА) орналасқан 125 орындық жеке меншік «Еркенұр» бөбекжай-балабақшасын ауыстыру көзделген. Осыған байланысты жобада 130 орындық жаңа балабақша салу қарастырылған.

Жалпы білім беретін мекемелер.

Жалпы білім беретін мекемелерге деген қажеттілік мектеп жасындағы балалардың санына және оның перспективадағы өзгеру үрдістеріне қарай есептелді. Деректер 5.2.3-кестеде келтірілген.

Кесте 5.2.3

Халықтың жалпы білім беретін мекемелерге қажеттілігі

Көрсеткіш атауы	Бірінші кезек	Есептік мерзім
Мектеп жасындағы балалар саны (6–15 жас), адам	790	828

Көрсеткіш атауы	Бірінші кезек	Есептік мерзім
Мектеп жасындағы балалар саны (16–17 жас), адам	166	173
Орта біліммен қамту 75 % болған жағдайда мектеп жасындағы балалар саны (16–17 жас), адам	125	129
Жалпы білім беретін мектептерге қажеттілік, орын	915	957

Ауылда 522 орынға арналған КММ «Көктөбе орта мектебі» жұмыс істейді. Мектеп орындарымен қамтамасыз етілу деңгейі нормативтік қажеттіліктің небәрі 58,7%-ын ғана құрайды, бұл айқын тапшылықты көрсетеді. Жобада қолданыстағы мектепке 435 орындық қосымша құрылыс салу көзделген.

Денсаулық сақтау мекемелері. Ауылда ауысымына 50 қабылдауға есептелген дәрігерлік амбулатория, жедел жәрдемнің бір автокөлігі және дәріхана жұмыс істейді. Есептік мерзімге қызмет көрсету радиусын сақтау мақсатында ауысымына 50 қабылдауға есептелген тағы бір дәрігерлік амбулатория салу қарастырылған.

Спорттық және дене шынықтыру-сауықтыру құрылыстары. Қазіргі уақытта ауыл аумағында жалпы ауданы 0,75 га болатын тек ашық спорт алаңдары бар. Капиталдық спорттық нысандар жоқ.

Жобада әмбебап спорт залы мен бассейні бар заманауи спорт кешенін салу көзделген. Бұл нысанды іске асыру жаттығуларды, жарыстарды және бұқаралық іс-шараларды өткізуге мүмкіндік беріп, сондай-ақ халықтың дене белсенділігін дамытуға, денсаулығын нығайтуға және әлеуметтік интеграция деңгейін арттыруға ықпал етеді.

Мәдениет және өнер мекемелері. Ауылда мәдени-демалыс мекемелері мен кітапханалар мүлде жоқ. Жобаны іске асырудың бірінші кезегінде мыналар көзделеді:
• киноқондырғысы бар 370 орындық мәдениет үйін салу;
• қорында 25,0 мың сақтау бірлігі және 20 оқу орны бар кітапхана салу. Аталған іс-шараларды жүзеге асыру халыққа мәдени қызмет көрсету деңгейін арттыруға, бос уақытты ұйымдастыруды дамытуға және мәдени мұраны сақтауға жағдай жасайды.

Коммерциялық-іскерлік және қызмет көрсету салалары. Көктөбе ауылының коммерциялық-іскерлік және қызмет көрсету саласы сауда кәсіпорындары, қоғамдық тамақтану, тұрмыстық қызмет көрсету, шағын бизнес және кәсіпкерлік құрылымдармен ұсынылған. Ол жергілікті

экономиканы қалыптастыруда, халықтың іскерлік белсенділігін ынталандыруда және жұмыс орындарын құруда маңызды рөл атқарады. Қазіргі уақытта жалпы сауда алаңы 521 м² болатын азық-түлік және азық-түлік емес дүкендер, сыйымдылығы 1050 орындық қоғамдық тамақтану кәсіпорындары және 5 жұмыс орны бар тұрмыстық қызмет көрсету нысандары жұмыс істейді.
Жобада мыналар қарастырылған:
• жалпы алаңы 860 м² болатын қосымша дүкендер салу;
• тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары желісін 27 жұмыс орнына дейін кеңейту;
• 35 орындық монша салу.
Әлеуметтік инфрақұрылымды дамыту бойынша Бас жоспар іс-шараларын іске асыру халықтың өмір сүру жағдайын жақсартуға, коммерциялық белсенділіктің өсуіне, жаңа бәсекеге қабілетті жұмыс орындарын құруға және жергілікті бюджетке қосымша түсімдер әкелуге ықпал етеді.

Инвестициялардың болжамды көлемі

Мәдени-тұрмыстық мақсаттағы нысандарға арналған инвестициялардың болжамды көлемі Алматы облысы үшін УСН РК 8.02-04-2024 «Ғимараттар мен құрылыстардың құрылысының құнын ірілендірілген көрсеткіштер жинақтары. Өндірістік емес мақсаттағы объектілер» құжатында келтірілген құрылыстың құнын ірілендірілген көрсеткіштер (УПСС) негізінде айқындалды.
Есептеулерге сәйкес, 2025–2050 жылдар аралығында ауыл аумағында мәдени-тұрмыстық мақсаттағы нысандарды салудың жалпы құны шамамен 3 433,6 млн теңгені құрайды, оның ішінде:
– бірінші кезектегі іс-шараларды (2025–2031 жж.) іске асыруға 2 901,0 млн теңге көлемінде инвестиция қарастырылған.

Кесте 5.2.4

Ауылдың мәдени-тұрмыстық қызмет көрсету мекемелері мен кәсіпорындарын есептеу

Мекемелер мен кәсіпорындардың атауы	**Өлшем бірлігі**	**Қолданыстағы мекемелер**	**1000 тұрғынға шаққандағы есептік сыйымдылық көрсеткіші**	**Бірінші кезек – 2025–2031 жж.**		**2032 жылдың басындағы барлығы**	**Есептік мерзім – 2032–2049 жж.**		**2050 жылдың басындағы барлығы**
				Қажеттілігі нормативтік бойынша	Жаңа құрылыс		Қажеттілігі нормативтік бойынша	Жаңа құрылыс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Білім беру мекемелері									
Мектепке дейінгі балалар ұйымдары	орын	265	демографиялық жағдайға байланысты, қамту деңгейі 70 % шегінде	261		265	270	130	270
Жалпы білім беретін ұйымдар	оқушылар	522	6–15 жастағы балалардың 100 %, 16–17 жастағы балалардың 75 % қамтылуы	915	435	957	957		957
Денсаулық сақтау мекемелері									
Дәрігерлік амбулатория	нысан	1	1 нысан 1,5–5,0 мың адамға			1		1	2
Жедел және шұғыл медициналық көмек станциясының көшпелі бригадасы	Ауысымдағы қабылдау	50				50		50	100

Мекемелер мен кәсіпорындардың атауы	**Өлшем бірлігі**	**Қолданыстағы мекемелер**	**1000 тұрғынға шаққандағы есептік сыйымдылық көрсеткіші**	**Бірінші кезек – 2025–2031 жж.**		**2032 жылдың басындағы барлығы**	**Есептік мерзім – 2032–2049 жж.**		**2050 жылдың басындағы барлығы**
				Қажеттілігі нормативтік бойынша	Жаңа құрылыс		Қажеттілігі нормативтік бойынша	Жаңа құрылыс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сүт тағамдарын дайындау асханалары	автокөлік	1	1авт. 5 мың адамға	1		1	1	1	2
Тарату пункттері	порция		1 балаға тәулігіне 4 порция (1 жасқа дейін)	231			258	258	258
Дәріханалар	жалпы алаңы, м²		1 балаға 0,3 м² (1 жасқа дейін)	17			19	19	19
Дәрігерлік амбулатория	нысан	1	Жобалау тапсырмасы бойынша			1			1
Спорттық және дене шынықтыру-сауықтыру мекемелері									
Аумағы	га	0,8	0,7-0,9	3,1	1,0	1,8	3,2	1,4	3,2
Жеке пайдалану залдары	қабат алаңы, м²		80	355	500	500	368		500
Жабық және ашық бассейндер	удың бетінің ауданы, м²		25	111	200	200	115		200
Мәдениет және өнер мекемелері									

Мекемелер мен кәсіпорындардың атауы	**Өлшем бірлігі**	**Қолданыстағы мекемелер**	**1000 тұрғынға шаққандағы есептік сыйымдылық көрсеткіші**	**Бірінші кезек – 2025–2031 жж.**		**2032 жылдың басындағы барлығы**	**Есептік мерзім – 2032–2049 жж.**		**2050 жылдың басындағы барлығы**
				Қажеттілігі нормативке сәйкес	Жаңа құрылыс		Қажеттілігі нормативке сәйкес	Жаңа құрылыс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Мәдениет үйі	орындар		80	355	370	370	368		370
Кітапханалар	мың сақтау бірлігі		5	22	25	25	23		25
	оқырман орны		4	18	20	20	18		20
Сауда, қоғамдық тамақтандыру және тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары									
Азық-түлік және азық-түлік емес дүкендер	сауда алаңы, м^2	521	300	1331	400	921	1380	460	1381
Қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындары	орындар	1050	40	178		750	184		750
ұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	Жұмыс орындар	5	7	31	10	15	32	17	32
Коммуналдық қызмет көрсету кәсіпорындары									
Вода шомылатын орындар / моншалар	орындар		7	31	35	35	32		35
Киім жуу орындары / кір жуатын цехтар	сменадағы кір, кг		60	266			276		

Мекемелер мен кәсіпорындардың атауы	**Өлшем бірлігі**	**Қолданыстағы мекемелер**	**1000 тұрғынға шаққандағы есептік сыйымдылық көрсеткіші**	**Бірінші кезек – 2025–2031 жж.**		**2032 жылдың басындағы барлығы**	**Есептік мерзім – 2032–2049 жж.**		**2050 жылдың басындағы барлығы**
				Қажеттілігі нормативтік бойынша	Жаңа құрылыс		Қажеттілігі нормативтік бойынша	Жаңа құрылыс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Химиялық тазалау орындары	сменадағы заттар, кг		3,5	16			16		
Басқару және қаржыландыру ұйымдары мен мекемелері									
Почта байланысы бөлімі	нысан	1	Халық саны кемінде 2 мың адам болған жағдайда нысан	1		1	1		1
Аумақтық полиция пункті	нысан		1 нысан – тұрғын ауданға		1	1			1
Банк бөлімшелері	операциялық орын		1 операциялық орын (терезе) – 1–2 мың адамға	2			2		
Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық мекемелері									
Қонақ үйлер	мест		6	27			28		
Қоғамдық дәретханалар	құрал		1	4	2	2	4	2	4
Өрт сөндіру депосы	өрт сөндіру депосы			1	1	1	1		1

Мекемелер мен кәсіпорындардың атауы	**Өлшем бірлігі**	**Қолданыстағы мекемелер**	**1000 тұрғынға шаққандағы есептік сыйымдылық көрсеткіші**	**Бірінші кезек – 2025–2031 жж.**		**2032 жылдың басындағы барлығы**	**Есептік мерзім – 2032–2049 жж.**		**2050 жылдың басындағы барлығы**
				Қажеттілігі нормативтік бойынша	Жаңа құрылыс		Қажеттілігі нормативтік бойынша	Жаңа құрылыс	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	өрт сөндіру автокөлігі		ҚР СП 2.02-105-2014 бойынша	1	2	2	1		2
Мүрдеқызмет көрсету бюросы									
Дәстүрлі жерлеу зираты	га	13,0	0,24	1,1		13,0	1,1		13,0

7.Сәулет-құрылымдық ұйымдастыру

7.1Ауылдық елді мекеннің әкімшілік аудан жүйесіндегі орны.

Енбекшиқазақ ауданына кіретін Көктөбе ауылы Алматы облысының шығыс бөлігінде орналасқан. Аудан шығысында Ұйғыр ауданына, батысында және солтүстік-батысында Талғар ауданына, оңтүстігінде Кеген ауданына шектеседі. Ауданның солтүстік шекарасы Қапшақай су қоймасының оңтүстік жағалауы мен Алматы облысының шекарасы арқылы өтеді.

Аудандағы елді мекендер: Шыбықты, Белшабдар, Қаратүрік, Лаварсаз, Асы және Шілік. Ауданның территориясын шығыстан батысқа қарай Үлкен Алматы суармалы каналы кесіп өтеді (Д.Қунаев атындағы БАК). Тауларда кішкене моренді көлдер бар (Есік, Жасылкөл және т.б.). Өзендерде кіші ГЭС-тер салынған. Таулардың беткейлерінде Таутүрген және Қорам минералды бұлақтары орналасқан.

Ауданда Іле-Алатау мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің 63,5 мың га аумаққа созылған бөлігі, Алматы қорығы, Іссік қорғаны, Шынтүрген қорығы (889 га) бар.

Көктөбе ауылы Енбекшиқазақ ауданына қарасты Көктөбе ауылдық округіне кіреді. Ауыл аудан орталығы – Есік қаласынан шамамен 2 км шығысқа орналасқан. Алматы қаласына дейінгі қашықтық шамамен 60 км.

Облыс орталығы – Қонаев қаласына дейінгі қашықтық шамамен 100 км. Көктөбе ауылының батыс шекарасынан Көктөбе ауылдық округінің әкімшілік орталығы – Қызылжар ауылының жерлері басталады. Шығыста, шамамен 5 км қашықтықта Турген қаласы орналасқан.

Көктөбе ауылының қоныстану жүйесіндегі орны

Көктөбе ауылының аудан орталығы – Есік қаласымен байланысы республикалық маңызы бар Алматы–Талғар–Евгеньевка автожолы арқылы жүзеге асады. Бұл жол ауыл территориясынан солтүстік бөлігінде өтеді.

Ауыл әсем табиғи жерде, Іле-Алатаудың сілемдерінде орналасқан. Аудан шекарасына Іле-Алатау шатқалының бір бөлігі кіреді.

Ауылдың оңтүстік жағынан Іле-Алатау мемлекеттік ұлттық табиғи паркі және Алматы мемлекеттік табиғи қорығы (63,5 мың га) шектеседі. Осыған байланысты ауыл маңында туристік маршруттар мен рекреациялық демалыс нысандары көп.

Ауылдың солтүстік және солтүстік-батыс жағынан таулы сілемдер қоршап, мұздықтардың көп болуы салдарынан ауыл аумағы сел қаупі бар аймаққа жатады. Ауылдың солтүстік жағында ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер орналасқан.

Ауылдың солтүстік-батыс шетінде, Алматы–Талғар–Евгеньевка автожолынан солтүстігінде зират орналасқан. Ауылдың оңтүстік-шығыс жағында, шекарасына жақын, су алу құрылысының алаңы орналасқан.

Көктөбе ауылының оңтүстік бөлігінің панорамасы

Жоспарлаушылық шектеулер

Жоспарлаушылық шектеулер – берілген аумақтағы қала құрылыстық іс-шараларды, соның ішінде абаттандыру және жасылдандыру жұмыстарын шектейтін жағдайлар мен талаптар. Бұл шектеулер аумақтарды ерекше пайдалану жағдайларымен байланысты.

Маңызды табиғи объектілерді сақтау және өнеркәсіптік, коммуналдық және көлік нысандарының тұрғын аумаққа теріс әсерін болдырмау, сондай-ақ төтенше жағдайларға дайындық мақсатында, жоспарлаушылық шектеулер аймақтары белгіленеді. Бұл аймақтар қазіргі аумақ жағдайын көрсететін схема (негізгі жоспар) бойынша бейнеленген.

Санитарлық-қорғау аймақтары Көктөбе ауылы мен оған жақын ауданда орналасқан гидрографиялық, көлік және коммуналдық нысандардан белгіленген.

Облыстық маңызы бар Алматы–Талғар–Евгеньевка автожолынан тұрғын құрылысқа дейінгі санитарлық алшақтық (СП РК 3.01-101-2013)

жолдың шетінен тұрғын пункттердегі құрылыс сызығына дейін кемінде 100 м құрайды.

Ауылдың солтүстік-батысында 12 га алаңдағы зират орналасқан, оның 300 м радиусты санитарлық-қорғау аймағында ауылдың бір бөлігі тұрғыны бар.

“Балқаш–Алакөл бассейні бойынша су ресурстарын пайдалану және қорғау инспекциясы” РМҚК берген анықтамаға сәйкес, ауылдың шығыс бөлігінен өтетін Қызылжар өзенінің (Есік өзенінің оң саласы) суқорғау белдеуі мен аймағы өлшемдері белгіленбеген. Жоба бойынша минималды суқорғау белдеуі – 35 м болып ұсынылады.

Алматы облысының Ветеринария басқармасының анықтамасына сәйкес, ауылдың солтүстік-батысында, ең жақын тұрғын құрылысқа дейінгі қашықтық 516 м жерде сібір жарасы қабірі орналасқан. Оның 1000 м радиусты санитарлық-қорғау аймағында ауылдың солтүстік-батыс бөлігі (52 га) орналасқан. Осы аймақтағы үйлер саны – 125.

Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 12 қарашадағы № КР ДСМ-114 бұйрығына сәйкес (2-бөлім, “Төтенше қауіпті жұқпалы ауруларды болдырмау мақсатында санитарлық-эпидемиологиялық, санитарлық-профилактикалық шараларды ұйымдастыру және өткізуге санитарлық-эпидемиологиялық талаптар”, 2-тармақ), аталмыш аумақтарда кез келген шаруашылық қызметін жүргізуге және болашақта дамытуға рұқсат жоқ. Қауіпті аймақта тұратын халық көшірілуге жатады.

7.2 Қазіргі сәулет-құрылымдық жоспарлау құрылымының сипаттамасы

Көктөбе ауылының қазіргі шекараларындағы аумақ көлемі – 220 га. 2025 жылғы халық саны – 4 432 адам.

Ауылдың қалыптасқан жоспарлау құрылымына ең үлкен әсерді сыртқы Алматы–Талғар–Евгеньевка автожолы және жердің тау сілемдері сипатындағы рельефі тигізеді.

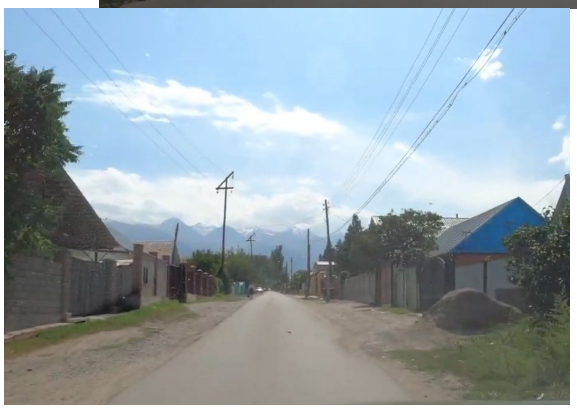
Ауылдың кеңістіктік құрылымы тікбұрышты, салыстырмалы түрде компактты конфигурацияға ие, оңтүстіктен тау сілемдерімен, ал солтүстік және шығыс жағынан ауыл шаруашылығы алқаптарымен шектелген.

Көлік-жоспарлау құрылымы меридиан бағытымен (солтүстен оңтүстікке) және ендік бағытымен (батыстан шығысқа) бағытталған тікбұрышты көше торымен көрсетілген, кварталдардың аумағы шамамен 9 га. Кварталдардың қалыптасуы ауылдың негізгі көшелеріне бағынады: Алматинская көшесі (ауыл шекарасында – республикалық маңызы бар Алматы–Талғар–Евгеньевка автожолының бөлімі) және оған перпендикуляр орналасқан көшелер – Амангелді, Естемесова, Жандосова, Жамбыл және Абай.

Көктөбе ауылының негізгі функционалдық аймақтарының орналасуы оның тарихи дамуына, табиғи-ландшафтық ортасына және сыртқы көлік аймақтарына байланысты анықталған.

Тұрғын аумақтар Көктөбе ауылының орталық бөлігін алады. Тұрғын құрылыстар Алматы–Талғар–Евгеньевка автожолының оңтүстігінде компактты түрде орналасқан, ауылға тән сыртқы көрініске ие және негізінен жеке қосалқы жерлері бар үйлерден тұрады. Жеке үй учаскелері аумағы бойынша айтарлықтай әр түрлі болып, 0,05–0,5 га аралығын құрайды.

Ауылдық көшелердегі тұрғын құрылыстар

Қоғамдық құрылыстар негізінен ауылдың орталық бөлігінде, Естемесова көшесі бойында және Алматы–Талғар–Евгеньевка трассасына жақын аумақтарда шоғырланған. Трасса бойында сауда нысандары: дүкендер, жол бойындағы мейрамханалар мен кафелер, қызмет көрсету және автосервис объектілері жұмыс істейді.

Қоғамдық орталықтың кеңістігі композициялық тұрғыдан қалыптаспаған, жеке қоғамдық нысандар арасындағы жоспарлаушылық байланыстар жоқ.

Қазіргі уақытта ауыл орталығында, Естемесова көшесінің батысында ауыл әкімдігінің ғимараты құрылыстың сатысында тұр. Осы көшенің бойында ауылдық дәрігерлік амбулатория, Казпочта, кафе және “Бобек – 2016” балалар бақшасы орналасқан.

Жандосова көшесінің батысында көп коммерциялық нысандар бар: дүкендер, кафелер және т.б. Ауылдың орталығында Ораза Жандосов атындағы орта мектеп және Қалыбек батыр мешіті орналасқан.

Ораза Жандосова атындағы мектеп *Калыбек батыр мешіті*

Дәрігерлік амбулатория *Дүкен*

Жалпы пайдалану үшін жасыл желектер. Ауылдың тау етегіндегі құнарлы жерлерде орналасуына байланысты көшелер, қоғамдық кеңістіктер және жеке үй учаскелері жақсы жасылдандырылған. Дегенмен, ауыл аумағын абаттандыру деңгейі, әсіресе шеткі аймақтарда, өте төмен екенін атап өту қажет. Ауылда жалпы пайдалану үшін жасыл желектер – саябақтар, скверлер және бульварлар сияқты нысандар жоқ.

7.3 Жобалық сәулет-құрылымдық ұйымдастыру және аумақтарды дамыту

Сәулет-құрылымдық құрылымды дамыту

Бас жоспарының сәулет-құрылымдық шешімінің негізінде қазіргі заманғы абаттандырылған елді мекенді құру идеясы жатыр. Бұл кешенді экологиялық және қала құрылыстық міндеттерді шешуге, ауылдың бар жоспарлау құрылымын сақтап, жетілдіруге, қалыптасқан көлік байланыстары мен табиғи-ландшафтық ортаны ескеруге негізделген.

Жобаның негізгі міндеті – қазіргі заманғы сәулет-құрылымдық және қала құрылыстық ортаны қалыптастыру, жаңа игерілетін аумақтарды бар құрылыспен үйлестіру, тұрғындарға мәдени-күнделікті қызмет объектілерін

қамтамасыз ету, қала құрылыстық нормаларға сай және бар ресурс мүмкіндіктерін ескере отырып еңбек орындарын ұйымдастыру.

Көктөбе ауылының даму бас жоспарын әзірлеу кезінде келесі принциптерге сүйенген:

- Әртүрлі функционалдық аймақтарды байланыстыратын, категориялар бойынша нақты бөлінген, өзара байланысқан және ыңғайлы көлік желісін қалыптастыру;
- Қазіргі капитальды құрылысты барынша сақтау;
- Жалпы пайдалану және арнайы мақсаттағы жасыл желектерді, рекреациялық аймақ элементтерін қосу арқылы біртұтас жасыл желек жүйесін жасау;
- Аумақты рационалды функционалды аймақтарға бөлу, әкімшілік-қоғамдық ғимараттар, мәдени-күнделікті, денсаулық сақтау және спорт объектілерін үйлесімді орналастыру;
- Жақын орналасқан елді мекендермен ыңғайлы ішкі көлік байланысын қамтамасыз ету.

Ауылдың сәулет-құрылымдық құрылымы мен функционалды зоналау бар қала құрылыстық жағдайларға сүйеніп жасалып, тұрғындар үшін ең оңтайлы және қолайлы орта құруға бағытталған.

Бас жоспармен қабылданған жоспарлау құрылымы қалыптасқан тікбұрышты көше торына сәйкес келеді және ауылды дамытудағы келесі кезеңдерде сақталады. Жоба жоспары бойынша ауыл орталығын барлық аудандарымен байланыстыратын негізгі композициялық осьтер бөлінген. Бұл мақсатта ауылдың негізгі көшесі – Сейфуллин көшесі, меридиан бағытымен ауыл орталығынан өтіп, ауылды батыс және шығыс бөліктерге шамамен тең бөліктерге бөледі.

Қабылданған сәулет-құрылымдық шешім бар аумақтарды тиімді әрі экономикалық тұрғыда пайдалануға мүмкіндік береді. Мұны қамтамасыз ететін факторлар:

- Қазіргі аумақтық-жоспарлау құрылымын әрі қарай дамыту, оның әкімшілік орталығын қалыптастыру;
- Капитальды тұрғын үй қоры, қоғамдық ғимараттар, мәдени-күнделікті қызмет объектілері, жасыл желектерді барынша сақтау;
- Көше желісін рационалды құру, еңбек орындарына, жалпы ауылдық қоғамдық орталыққа, мәдени-күнделікті қызмет объектілеріне, демалыс аймақтарына ыңғайлы байланыс қамтамасыз ету;
- Жалпы пайдалану үшін жасыл желектер жүйесін, санитарлық-қорғау, желден қорғау және су қорғау аймақтарын ұйымдастыру.

Ауылдың аумақтық дамуы жоспарланбайды, өйткені ауыл шекарасында және оның айналасында құрылысқа бос жерлер жоқ.

Аумақтың функционалды зоналау принциптері

Анық функционалды зоналау – қазіргі заманғы қала құрылысының негізгі принципі болып табылады және елді мекеннің өмір сүру қауіпсіздігін

қамтамасыз етеді. Жоба ауыл аумағының қалыптасқан функционалды зоналау жүйесін сақтайды

Қазіргі уақытта ауыл аумағы үш негізгі функционалды зонадан тұрады, олар қазіргі бас жоспар бойынша әрі қарай дамытылады

Тұрғын зона, ауыл аумағының дерлік барлық бөлігін алады

Қоғамдық зона, ауыл орталығында, Кошқарбаев көшесінің оңтүстігінде қалыптасқан, өз аймақтық дамуын оған жақын жерлерде жалғастырады

Тұрғын құрылысты дамыту

Ауылдық ерекшеліктерді ескере отырып, жобада усадьба типтегі үйлер сақталады

Жаңа тұрғын үйлер салу бос аумақтардың болмауына байланысты жоспарланбайды

Қазіргі усадьбалық құрылысы бар аумақтарда жер учаскелерін рационалды пайдалану қажет, тығыздықты арттыру және қала құрылыстық ережелерді сақтау керек

Көше-жол желісін реттеу, ауыл аумағын инженерлік қамтамасыз ету және жасылдандыру бойынша бірқатар шаралар өткізілуі тиіс

Тұрғын құрылыстар, зираттың 300 м радиусты санитарлық-қорғау аймағында орналасқан, бұзуға жатады. Сынған аумақты азайту үшін зиратты жабу ұсынылады, бұл санитарлық-қорғау аймағының радиусын 100 м дейін қысқартуға мүмкіндік береді

Тұрғын құрылыстар, сібір жарасы қабірінің 1000 м радиусында орналасқан, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 12 қарашадағы № КР ДСМ-114 бұйрығына сәйкес кез келген шаруашылық қызмет жүргізуге және болашақта дамытылуға рұқсат жоқ. Қауіпті аймақта тұратын халық көшірілуге жатады

Қауіпті аймақта тұратын халықты орналастыру үшін жобада ауылдың солтүстік-шығыс бөлігінде бос аумақта жаңа тұрғын массивін құру ұсынылады

Қоғамдық орталықты дамыту

Елді мекеннің заманауи қоғамдық орталығы – бұл әкімшілік, мәдени-ағартушылық, сауда-тұрмыстық ғимараттарды, оларға жалғасқан көшелерді, бульварларды, сквелерді, сондай-ақ абаттандыру элементтерін қамтитын, жоспарлы және кеңістіктік тұрғыдан ұйымдастырылған күрделі сәулеттік құрылым болып табылады.

Ауылдың қоғамдық орталығын шешуге бірқатар талаптар қойылады:
• елді мекеннің қоғамдық орталығын оның негізгі құрылымдық элементтерімен және ауылдың сыртқы аймағымен ыңғайлы әрі барынша қысқа байланыстарды қамтамасыз ету қажеттілігінен туындайтын қала құрылыстық талаптар;
• қоғамдық орталықты пайдалану үшін қолайлы, қауіпсіз, микроклиматтық тұрғыдан ең жақсы жағдайларды қалыптастыруға бағытталған санитариялық-гигиеналық талаптар;

• ауылдық елді мекенге тән, оның орталығының біртұтас әрі жоғары көркемдік бейнесін қалыптастыруға бағытталған сәулеттік-көркемдік талаптар.

Қоғамдық орталық объектілері елді мекеннің жалпы құрылымында Қошқарбаев ауыл көшесінің оңтүстігінде орналастырылатын болады. Олардың құрылысы тұрғын сектордың бірнеше учаскелерін сүру арқылы жүзеге асырылатын болады.

Көктөбе ауылының әлеуметтік-мәдени тұрмыстық объектілерге деген қажеттіліктеріне сәйкес, қоғамдық орталық құрамына 300 орындық ауылдық клуб ғимараты, дене шынықтыру-сауықтыру кешені және коммерциялық мақсаттағы объектілер енгізіледі. Ауылдың солтүстік-шығыс бөлігінде, жаңа тұрғын үй құрылысы аумақтарында балабақша салу ұсынылады.

Қоршаған қоғамдық кеңістікті абаттандыруға тиісті деңгейде көңіл бөлу қажет. Шағын сәулеттік формалар, бассейндер, көгалдар мен гүлзарлар орталықтың сәулеттік келбетін толықтыратын болады.

Көгалдандыру жүйесін дамыту

Елді мекендер аумақтарын көгалдандыру адам өмір сүруінің санитариялық-гигиеналық жағдайларын жақсарту және урбандалған ортаның эстетикалық көркемдігін арттыру міндеттерінің бірі болып табылады.

Құрылыс композициясына үйлесімді енгізілген жасыл желектер елді мекеннің құрылымдық-жоспарлау және сәулеттік-көркемдік артықшылықтарын арттырады, көлемдік-кеңістіктік айқын бейне мен көркем силуэт қалыптастыруға ықпал етеді. Уақыт өте өзгеріп отыратын ландшафттың көркемдігі, түстердің алуан түрлілігі адамның психологиялық және физикалық жай-күйіне оң әсер етіп, өмір сүру үшін қолайлы жағдайлар жасауға ықпал етеді.

Аумақтарды көгалдандыру мәселелері тек қалалар үшін ғана емес, сонымен қатар жергілікті тұрғындар үшін демалыс орындарының таңдауы анағұрлым шектеулі болып келетін ауылдық елді мекендер үшін де өзекті болып табылады.

Ауыл тұрғындарының рекреациялық қажеттіліктері ауылдың шығыс бөлігінде ағып өтетін Қызылжар өзенінің жағалау аумақтарында қамтамасыз етілетін болады.

Осы мақсатта жағалау учаскелерінде тік жоспарлау жұмыстарын жүргізу, жағалау сызығын рұқсатсыз құрылыстардан тазалау, кейіннен оны рекреациялық аймақ ретінде абаттандыру қажет.

Батыс жағалау бойына жасыл желектер отырғызу, ауыл тұрғындарының қысқа мерзімді демалыс орындарын ұйымдастыру, балалар ойын және спорт алаңдарын жабдықтау ұсынылады.

Көшелердегі, тротуарлардағы және жүріс бөлігінің бөлгіш жолақтарындағы жасыл желектер де тіршілік ортасын қалыптастыруда маңызды рөл атқарады, өйткені ауыл тұрғындары көшелерде едәуір уақыт өткізеді (күніне 2 сағатқа дейін). Сондықтан көшелерде оңтайлы санитариялық-гигиеналық және эстетикалық жағдайлар жасау – үлкен маңызы бар міндет болып табылады.

Қызылжар өзенінің жағалауын абаттандыру нұсқалары

Көшелерді көгалдандыру кезінде осы жағдайлар үшін ең тиімді көгалдандыру тәсілдерін таңдауға ғана назар аудару қажет. Ғимараттар мен тротуарлардағы микроклиматты жақсарту мақсатында көшелерде жасыл желектерді қолдану – көгалдандырудың маңызды міндеттерінің бірі болып табылады. Бұл міндет тротуарлар мен ғимарат қасбеттерін жасыл желектермен көлеңкелеу арқылы табысты түрде шешілуі мүмкін.

Ауылдың көгалдандыру жүйесі әртүрлі мекемелердің: балабақшалардың, мектептердің, ауруханалардың және басқа да қоғамдық мақсаттағы объектілердің маңында орналасқан шектеулі пайдаланудағы көгалдандырылған учаскелермен толықтырылады.

Көгалдандырылған аумақтар жүйесінің элементтеріне арнайы мақсаттағы жасыл желектер де жатады, олар негізінен су қорғау, өртке қарсы, мелиорациялық екпелерден және өнеркәсіптік әрі коммуналдық кәсіпорындардың санитариялық-қорғау аймақтарынан тұрады. Жобада қорғаныш жасыл желектер жүйесі булануды азайту және су айдындарын ластанудан қорғау мақсатында қарастырылған. Нәтижесінде өзара байланысқан көгалдандыру жүйесінің барлық элементтері елді мекеннің санитариялық-гигиеналық жағдайына қолайлы әсер етіп, демалысты ұйымдастыру үшін қажетті жағдайларды қамтамасыз етуі тиіс.

8. КӨЛІК ЖӘНЕ КӨШЕ-ЖОЛ ЖЕЛІСІ

Сыртқы көлік

Көктөбе ауылының сыртқы байланыстары автомобиль көлігі және автомобиль жолдары арқылы жүзеге асырылады.
Теміржол арқылы жүк және жолаушылар тасымалы Алматы қаласының теміржол станцияларынан орындалады.
Әуе арқылы жүк және жолаушылар тасымалы Алматы қаласының халықаралық әуежайы арқылы жүзеге асырылады.

Сыртқы автомобиль жолдары

Көктөбе ауылы Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданында орналасқан. Сыртқы автомобиль жолдарының тірек желісін ауылдың солтүстік бөлігінен өтетін республикалық маңызы бар Алматы–Талғар–Евгеньевка автомобиль жолы құрайды. Аталған трасса Алматы қаласын Қазақстанның шығыс өңірлерімен автомобиль қатынасымен қамтамасыз етеді.

Автомобиль көлігі

Қалааралық және қала маңындағы автобус тасымалдары

Қала маңындағы және қалааралық жолаушылар тасымалы Есік қаласында орналасқан ең жақын автовокзалдан жүзеге асырылады. Аталған бағыттарға «Раимбек» метро станциясынан және Алматы-2 теміржол вокзалынан қатынайтын № 225 және № 252 қалааралық автобустар қызмет көрсетеді.
Қала маңындағы және қалааралық жолаушылар тасымалын жүзеге асыруға жеке автокөлігі бар жеке кәсіпкерлер де қатысады.

Жүк көлігі

Көктөбе ауылында жүк көлігінің арнайы паркі жоқ.
Ауылдың жүк тасымалымен қамтамасыз етілу деңгейінің төмен болуы көлік құралдарының басым бөлігінің жеке тұлғалардың иелігінде болуымен байланысты.
Перспективада негізгі жүк түрлерін тұтыну, коммуналдық және құрылыс жүктері құрайтын болады.

Жеңіл автокөлік

Қазіргі уақытта Көктөбе ауылы тұрғындарының жеке автокөліктері жеке тұрғын үй учаскелерінде сақталады.
Ауыл шегінде автосервис объектілері жоқ. Алматы–Талғар–Евгеньевка автомобиль жолының бойында, көршілес елді мекендер – Есік қаласы мен Қызылжар ауылының аумағында бірнеше жанармай құю станциялары жұмыс істейді.

Көше-жол желісі

Жобаланатын ауыл аумағының көше-жол желісі орталық бөліктен өтетін қолданыстағы негізгі көшелерден және оларға перпендикуляр бағытта орналасқан ендік бағыттағы көшелерден тұрады. Жергілікті көшелердің басым бөлігінде қатты жабын бар. Қалған көшелер мен жолдар топырақ жабынды болып табылады.

Көше-жол желісі мен көлікті дамыту бойынша жобалық ұсыныстар

Көше-жол желісін дамыту

Ішкі көше-жол желісін дамыту қолданыстағы желіні ескере отырып қарастырылған, елді мекеннің және оған іргелес аумақтардың жоспарлау құрылымымен өзара байланыста жүзеге асырылады. Бұл қоныстану жүйесіндегі басқа елді мекендермен, қала маңы аймағында орналасқан объектілермен, сыртқы көлік объектілерімен және жалпы желідегі автомобиль жолдарымен ыңғайлы, жылдам әрі қауіпсіз көлік байланыстарын қамтамасыз етеді.

Көшелердің санаттары мен көлденең қима параметрлері қолданыстағы СН РК 3.01-101-2013 «Қала құрылысы. Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және салу» нормаларына сәйкес қабылданды.

Қолданыстағы көше-жол байланыстары сақталады және оларды қайта жаңғырту, сондай-ақ СН нормаларына сәйкес параметрлерге жеткізу перспективада қарастырылады.

Жобаланатын ауылдың бүкіл көше-жол желісі келесі санаттарға бөлінеді:

- ауылішілік жол – ауылдың солтүстік бөлігінде орналасқан Алматы–Талғар–Евгеньевка автомобиль жолының учаскесі, ол Көктөбе ауылын жалпы желідегі сыртқы автомобиль жолдарымен және жақын орналасқан елді мекендермен көлік байланысымен қамтамасыз етеді;
- негізгі көше – тұрғын аумақтарды қоғамдық орталықпен байланыстыратын, сондай-ақ ауылішілік жолға шығуды қамтамасыз ететін Сейфуллин көшесі;
- негізгі тұрғын көшелер – тұрғын аумақтарды негізгі көшелермен байланыстыратын ауыл көшелері. Негізгі көшелер ретінде басты көшеге параллель және перпендикуляр орналасқан, ірі тұрғын кварталдарды қалыптастыратын Қонаев, Қошқарбаев, Жанбақиев және басқа да көшелерді пайдалану ұсынылады;
- екінші дәрежелі тұрғын көшелер – негізгі және басты тұрғын көшелерді өзара байланыстыратын шағын ауыл көшелері;
- өткелдер – тұрғын кварталдардың ішкі бөліктерінен ауыл көшелеріне шығуды қамтамасыз етеді.

Қызыл сызықтардағы көшелер мен жолдардың ені және көлденең қима элементтері СП РК 3.01-101-2013 нормаларына сәйкес қабылданды:

- ауылішілік жол – 1,5 м.;
- негізгі көше – 2,5 м.;
- негізгі тұрғын көшелер – 6,8 м.;
- екінші дәрежелі тұрғын көшелер – 10 м.;
- өткелдер, мал айдайтын жолдар – 5,2 м.;

Көктөбе ауылының көшелері мен жолдарының есептік параметрлері

	Жобаланатын көлденең профиль элементтері					
	К өлденең профил	Қы зыл сызықтард	Ж үріс	Е кі бағыттағ	Қоз ғалыс	Кө лденең профиль

Жолдар мен көшелердің жіктелуі	ь түрінің нөмірі	ағы көшелерді ң / жолақ шегіндегі жолдарды ң ені (м)	бөлігінің ені (м)	ы қозғалыс жолақтар ының саны	жолағыны ң ені (м)	түрінің нөмірі
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Ауылішілік жол	1-1	20	7	2	3,5	1,5-1,5
Негізгі көше	2-2	20	6	2	3,0	1,5-1,5
Негізгі тұрғын көше	3-3	15	6	2	3,0	1,5-1,5
Екінші дәрежелі тұрғын көше	4-4	12	5,5	2	2,75	1,0-1,0
Шаруашылық өткел, мал айдайтын жол	-	-	4,5	1		-

Көшелер мен жолдардың ұзындығы

Көрсеткіштердің атауы	Өлшем бірлігі	Базалық жыл (2024)	Бірінші кезек (2031)	Есептік мерзім (2050)
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Көшелер мен жолдардың жалпы ұзындығы	км	22,2		26,0
соның ішінде:		11,8/10,4		
Ауылішілік жол	км	-		1,5
Негізгі көше	км	-		2,5
Негізгі тұрғын көше	км	-		6,8
Екінші дәрежелі тұрғын көше	км	-		10,0
Тұрғын құрылыстағы өткелдер	км	-		3,8
Шаруашылық өткел, мал айдайтын жол	км	-		1,4

Жобада қабылданған көше-жол желісі ауылдың орталығымен және басқа бөліктерімен, сондай-ақ сыртқы көлік желілеріне ыңғайлы көлік және жаяу қатынасты қамтамасыз ету мүмкіндігін қарастырады.

Жобада ауылдық көшелерді, жолдарды, автотұрақтарды және алаңдарды асфальт жабындысымен жабу жоспарланған. Сонымен қатар барлық реттелетін жаяу жүргіншілер өткелдеріне сәйкес жабдықтар орнату көзделген.

Қазіргі уақытта қала маңындағы және қалааралық маршруттар ішкі көліктің функциясын атқаруда. Қоғамдық көлік аялдамаларына жаяу қатынастар кей жерлерде 1,0 км-ден артық болып отыр. Осыған байланысты, жобада жолаушы автобустарын ауылға Сейфуллин

көшесі бойымен оңтүстік бағытта кіргізу ұсынылады, бұл аялдамаларға жаяу қатынасты қысқартуға мүмкіндік береді.

Жобада ауыл ішінде аялдама пункттерін орналастыру ұсыныстары берілген. Аялдамалар көшелердің қиылыстары аймағында, халықтың көп шоғырланатын жерлерінде орналасады. Аялдамалар арасындағы қашықтық 400–600 м қабылданған. Ең жақын аялдамаға жаяу қатынастың қашықтығы 500 м-ден аспайды.

Жобада мүмкіндігінше жаяу жүргіншілер қозғалысын көлік ағындарынан барынша оқшаулау қарастырылған. Әлеуметтік объектілердің маңында автокөліктерді тұрақтандыру орындарын орналастыру мәселелеріне ерекше назар аударылған.

Автотұрақтар – тұрақты және уақытша автокөлікті сақтау үшін

Көктөбе ауылы үшін болжаулы автомобилизация деңгейі Алматы облысының ауылдық елді мекендері үшін орташа көрсеткіш ретінде қабылданады. Бұл көрсеткіш генплан жобаларында анықталған бастапқы деректерге негізделген:

- Бірінші кезек құрылысы үшін 1000 тұрғынға 250 автокөлік
- Есептік мерзімге 1000 тұрғынға 300 автокөлік

Осылайша, ауылдың болашақтағы халық саны ескерілгенде, болжаулы автомобилизация деңгейі мынадай болады:

Көрсеткіштердің атауы	Өлшем бірлігі	Бірінші кезек	Есептік мерзім
Халық саны	мың адам	4,316	4,316
Жеке жеңіл автокөлік	бірлік	1083	108

Бір қабатты тұрғын үйлерде тұратын тұрғындардың жеке автокөліктері мен мото көліктерін сақтау жеке тұрғын үй учаскелерінде жүзеге асырылуы жоспарланады.

Ауылдың қоғамдық орталығында, көпшілік келетін объектілер жанында жеңіл автокөліктерді қысқа мерзімге сақтау үшін жобада **ашық автотұрақтардың кең желісін ұйымдастыру** көзделген. Қоғамдық мекемелердің кіреберістеріне жақын, 50 м-ден алыс емес жерде **мүгедектігі бар адамдардың жеке көліктері үшін орындар**, ал тұрғын үйлер жанында – 100 м-ден алыс емес жерде орындар қарастырылуы тиіс.

Автотұрақтар мен тұрғын үйлер арасындағы қашықтық төмендегідей болуы керек:

- 10 автокөлікке дейінгі сыйымдылықтағы автотұрақтар үшін – кемінде 10 м, 50 автокөлікке дейінгі автотұрақтар үшін – 15 м;
- жалпы білім беру мектептері мен балабақшаларға сәйкес – 15 м және 25 м;
- емдеу мекемелеріне – 25 м және 50 м.

Ауылда таксомотор паркі қарастырылмаған. Тұрғындардың ақылы көлік қызметтеріне қажеттілігі жеке автокөліктерді пайдаланып жеке тасымалдаушылар арқылы қамтамасыз етіледі.

Ауыл автопаркын эксплуатациялық-техникалық қызмет көрсету

Автожанармай станциялары

Қазіргі уақытта жобаланатын аумақ шегінде автожанармай станциялары жоқ. Көктөбе ауылының тұрғындары автожанармай станцияларының қызметін ауыл шегінен тыс, Алматы–Талғар–Евгеньевка автомобиль жолы бойындағы станциялардан пайдаланады. Есептік мерзімге арналған көлік саны (1083 бірлік) ауыл шегінде АЗС салуды қажет етпейді.

Техникалық қызмет көрсету станциялары

Қазіргі уақытта Көктөбе ауылында техникалық қызмет көрсету станциялары (СТО) жоқ. Болашақтағы жеке автокөліктер паркін қызмет көрсету үшін қажетті пост саны СП РК 3.01-101-2013 талаптарына сәйкес анықталған (200 автокөлікке 1 пост). Есептік мерзімге арналған көлік саны (1083 бірлік) ауыл шегінде СТО салуды қажет етпейді.

Қозғалыс қауіпсіздігін ұйымдастыру

Көлік қозғалысының қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында жобада бірнеше іс-шара қарастырылған:

- Ауылдық көшелерді көше-жол белгілері мен көрсеткіштері жүйесімен жабдықтау;
- Жүріс бөлігіндегі жол сызықтарын талаптарға сәйкес жүргізу;
- Көлік қозғалысы мен жаяу жүргіншілер қозғалысы қиылыстарында «зебра» жол белгілерін салу;
- Балабақша мен мектептерге жақын көше-жол учаскелерінде өнеркәсіптік өндірістен шыққан «лежачий полицейский» түріндегі жасанды кедергілерді орнату ұсынылады;
- Көшелер бойына жасанды жарықтандыру орнату.

Жобада ұсынылған іс-шаралар ауаның жалпы санитарлық жағдайын жақсартуға және тұрғындардың өмір сүру жағдайларын қолайлы етуге ықпал етеді.

12. ЖОБАЛЫҚ ШЕШІМДЕРДІҢ ҚҰРЫЛЫСЫНЫҢ БІРІНШІ КЕЗЕКТІ ҚАЛА ҚҰРЫЛЫС ЖҰМЫСТАРЫ

12.Жалпы жоспардың жобалық шешімдеріндегі бірінші кезекті қала құрылыстық іс-шаралар

Бірінші кезектегі қала құрылыстық іс-шаралар 2025–2032 жылдарға жоспарланған және аумақтың тұрақты дамуын қамтамасыз етуге, инженерлік, транспорттық және әлеуметтік инфрақұрылымды дамытуға бағытталған.

12.1. Жоспарланған іс-шаралар

Демографиялық даму

2025 жылдың басында Коктобе ауылының халық саны 4316 адамды құрайды. Болжауларға сәйкес, 2032 жылға дейін халық саны 4438 адамға дейін өседі. 2025–2031 жылдар аралығында халық саны 122 адамға көбейеді, оның 367 адамын табиғи өсім, ал 245 адамын миграциялық шығу құрайды.

Әлеуметтік инфрақұрылымды дамыту

Тұрғын үй құрылысы

2025–2031 жылдар аралығында жобада жалпы ауданы 10,5 мың м² болатын жаңа тұрғын үй құрылысы, жер учаскесі 7,5 га аумақта жоспарланған. Сонымен қатар, сибир жегімен жерлеу санитарлық-қорғаныс аймағында орналасқан 6,9 мың м² тұрғын үй құрылысының бұзылуы жоспарланған. Осылайша, 2032 жылға дейін жалпы тұрғын үй қоры 114,9 мың м²-ге жетеді.

Халықты мәдени-бұқаралық және әлеуметтік қызметпен қамтамасыз ету объектілері

Ауылдың басым бағыты – халықты қала құрылыстық нормаларға сәйкес қажетті әлеуметтік қызметтер кешенімен қамтамасыз ету (СП РК 3.01-101-2013 «Қала құрылысы. Қала және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және құрылыс»).

Жобаны бірінші кезеңде жүзеге асыру барысында келесі іс-шаралар қарастырылған:

- Қолданыстағы мектепке 435 орындық қосымша құрылыс салу;
- Денсаулықты нығайту және спорт кешенін салу;
- 370 орындық мәдениет үйін киноаппаратурамен салу;
- 25 мың сақтау бірлігі және 20 оқу орны бар кітапхана салу;
- Жалпы ауданы 400 м² болатын сауда орындарын ұйымдастыру;
- 10 жұмыс орны бар тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорнын ашу;
- 35 орындық моншаны салу;
- Аудандық полиция бөлімшесін құру;
- Қоғамдық дәретханаларды орналастыру.

Генеральдық жоспарда қарастырылған іс-шараларды жүзеге асыру ауылдағы әлеуметтік инфрақұрылымның дамуын қамтамасыз етіп, халықтың өмір сапасын арттырады, бизнестік және коммерциялық белсенділікті

күшейтеді, жергілікті бюджетке түсімдерді көбейтеді және жаңа бәсекеге қабілетті жұмыс орындарын құруға ықпал етеді.

12.2. Генеральдық жоспар жобалық шешімдерін I кезеңде жүзеге асыруға арналған инвестицияның болжамдық көлемі

Тұрғын үй, мәдени-бұқаралық құрылыс, инженерлік қамтамасыз ету, абаттандыру, транспорт және басқа да құрылыс түрлеріне арналған болжамдық инвестиция көлемінің есептік құны Алматин облысына арналған УСН РК 8.02-04-2024 «Ғимараттар мен құрылыстардың құрылыс құнының іріленген көрсеткіштер жинағы. Өндірістік емес нысандар» (әрі қарай – УПСС) және аналогтарға сәйкес анықталған.

Кесте 12.2.1

Болжамдық инвестиция көлемдері

	Капиталдық инвестиция құрылымы	Құрылыс құны, млн. теңге	% бойынша жалпы сомадан
	1	2	3
1	Жалпы инвестиция көлемі		
	Соның ішінде:		
1.1.	Тұрғын үй құрылысы	3360,0	
1.2.	Тұрғын үй құрылыстарын бұзуға байланысты шығындар	1512,5	
1.3.	Әлеуметтік-быттық құрылыстар	2901,0	
1.4.	Көше-жол желісі және көлік құрылыстары		
1.5.	Территорияны инженерлік дайындау		
1.6.	Территорияны абаттандыру және жасылдандыру		
1.7.	Инженерлік желілер және құрал-жабдықтар		
1.7.1.	Су беру жүйесі		
1.7.2.	Суды төгу жүйесі		
1.7.3.	Электрмен жабдықтау		
1.7.4.	Жылумен жабдықтау		
1.7.5.	Газбен жабдықтау		
1.7.6.	Телекоммуникациялар		

Тұрғын үй, мәдени-бұқаралық құрылыс, инженерлік қамтамасыз ету, абаттандыру, көлік және басқа құрылыс түрлерінің есептік көлемдері бойынша, сондай-ақ көші-қонға өтемақы сомасы **0,0 млрд теңге** мөлшерінде анықталған.

14. Халық саны 5,0 мың адамға дейінгі елді мекеннің ықшамдалған генпланының негізгі технико-экономикалық көрсеткіштері

№ п.п.	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Қазіргі жағдай 2025 жыл	Бірінші кезең 2032 жыл	Есептік мерзім 2050 жыл
1	2	3	4	5	6
1	Аумағы				
1.1.	Жер аумағы, жалпы	мың.га			
	Оның ішінде				
1.1.1.	Тұрғын және қоғамдық құрылыстар	-//-			
	Оның ішінде:				
1.1.1.1	Жеке үйлер (коттедж типі) жер учаскесімен	-//-			
1.1.1.2	Блокталған пәтерлер жер учаскесімен				
1.1.1.3	Төмен қабатты көпқабатты тұрғын үйлер	-//-			
1.1.1.4	Қоғамдық құрылыстар	-//-			
1.1.2.	Өнеркәсіптік және коммуналдық-қоймалық құрылыстар	-//-			
1.1.3.	Инженерлік және транспорттық коммуникациялар	-//-			
1.1.3.1	Магистральдық инженерлік желілер мен құрылыстар	-//-			
1.1.3.2	Байланыс құрылыстары	-//-			
1.1.4.	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар	-//-			
1.1.4.1	Табиғи ескерткіштер	-//-			
1.1.4.2	Ормандар және орман саябақтары	-//-			
1.1.5.	Су айдындары мен акваториялар	-//-			

№ п.п.	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Қазіргі жағдай 2025 жыл	Бірінші кезең 2032 жыл	Есептік мерзім 2050 жыл
1	2	3	4	5	6
	Оның ішінде:	-//-			
1.1.5.1	өзендер, табиғи және жасанды су айдындары	-//-			
1.1.5.2	Су қорғау зоналары	-//-			
1.1.5.3	Су шаруашылығы құрылыстары	-//-			
1.1.5.4	Су шаруашылығы объектілері	-//-			
1.1.6.	Ауыл шаруашылығында пайдаланылатын жерлер	-//-			
	Оның ішінде				
1.1.6.1	шабындықтар, жайылымдар (жеке шаруашылық малдары үшін)	-//-			
1.1.7.	жалпы қолдануға арналған	-//-			
	олардың ішінде:	-//-			
1.1.7.1	көшелер, жолдар, өткелдер	-//-			
1.1.7.2	су қоймалары, жағажайлар, жағалау сызықтары	-//-			
1.1.7.3	саябақтар, скверлер, бульварлар	-//-			
1.1.7.4	басқа да жалпы қолдануға арналған аумақтар	-//-			
1.1.8.	резервтік аумақтар	-//-			
	олардың ішінде:				
1.1.8.1	тұрғын аудандарды дамытуға арналған	-//-			
1.1.8.2	өндірістік және коммуналдық аудандарды дамытуға арналған	-//-			
1.1.8.3	рекреациялық және басқа да зоналарды	-//-			

№ п.п.	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Қазіргі жағдай 2025 жыл	Бірінші кезең 2032 жыл	Есептік мерзім 2050 жыл
1	2	3	4	5	6
	ұйымдастыруға арналған				
1.1.9.	арнайы тағайындалған зоналар	-//-			
	олардың ішінде:				
1.1.9.1	Зираттар	-//-			
	Мал қоқыс қоймалары	-//-			
	Тазарту құрылыстары	-//-			
	Қатты тұрмыстық қалдық полигоны	-//-			
1.1.10.	Режимдік аумақтар зоналары	-//-			
1.1.11.	Санитарлық-қорғаныс зоналары	-//-			
2	Қазақша аударма				
2.1.	Қарастырыла тұрған елді мекендерді қоса алғандағы жалпы халық саны	Мың адам.	4,316	4,438	4,600
	оның ішінде:				
2.1.1.	нақты елді мекен	-//-	4,316	4,438	4,600
2.2.	Халық тығыздығы	адам/га	18,9	19,4	20,1
2.3.	Халықтың миграциялық көрсеткіштері:	-			
2.3.1.	өсу	-//-		-	-
2.3.2.	азаю	-//-		245	976
2.4.	Халықтың жас құрылымы:	Мың адам./%			
2.4.1.	15 жасқа дейінгі балалар (қоса алғанда)	-//-	1,230/28,5	1,274/28,7	1,339/29,1
2.4.2.	еңбекке қабілетті жастағы халық	-//-	2,503/58,0	2,579/58,1	2,682/58,3
2.4.3.	еңбекке қабілетті жастан үлкен халық	-//-	0,583/13,5	0,586/13,2	0,580/12,6
3	Тұрғын үй құрылысы				

№ п.п.	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Қазіргі жағдай 2025 жыл	Бірінші кезең 2032 жыл	Есептік мерзім 2050 жыл
1	2	3	4	5	6
3.1.	Тұрғын үй қоры, жалпы	Жалпы аудан, мың м²	111,3	114,9	119,8
	оның ішінде:				
3.1.1.	көппәтерлі үйлерде	-//-	-	-	-
3.1.2.	жеке тұрғын үй типіндегі үйлерде (ИЖС)	-//-	111,3	114,9	119,8
3.2.	Сақталатын тұрғын үй қоры, жалпы			104,4	106,1
3.3.	Тұрғын үй қорын қабат саны бойынша бөлу:	-//-			
	оның ішінде:				
3.3.1.	төмен қабатты	-//-	111,3	114,9	119,8
	оның ішінде құрылыстағы:	-//-			
3.3.1.1	жеке (коттедж типіндегі) үй, үй жанындағы жер учаскесіне ие (пәтер) (ИЖС)	-//-	111,3	114,9	119,8
3.3.1.2	блокталған пәтер, үй жанындағы жер учаскесіне ие	-//-	-	-	-
3.3.1.3	жер учаскесінсіз 1-3 қабатты	-//-	-	-	-
3.3.2.	орта қабатты (4-5 қабатты) көппәтерлі	-//-	-	-	-
3.4.	Жаңа тұрғын үй құрылысының қабат саны бойынша құрылымы	Жалпы аудан, мың м²		10,5	13,7
	оның ішінде:				
3.4.1.	төмен қабатты	-//-	-	10,5	13,7
	оның ішінде:				
3.4.1.1	жеке (коттедж типіндегі) үй, үй жанындағы жер учаскесіне ие (пәтер)	-//-	-	10,5	13,7

№ п.п.	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Қазіргі жағдай 2025 жыл	Бірінші кезең 2032 жыл	Есептік мерзім 2050 жыл
1	2	3	4	5	6
3.4.1.2	блокталған пәтер, үй жанындағы жер учаскесіне ие	-//-	-	-	-
3.4.1.3	жер учаскесінсіз 1-3 қабатты	-//-	-	-	-
3.4.2.	орта қабатты (4-5 қабатты) көппәтерлі	-//-	-	-	-
3.5.	Халықтың жалпы тұрғын үй ауданы бойынша орташа қамтамасыз етілуі	м2/адам	25,8	25,9	26,1
4	Әлеуметтік және мәдени-күнделікті қызмет көрсету нысандары				
4.1.	Балабақша ұйымдары	орын	265	265	270
4.1.1.	жаңа құрылыс	орындар		-	130
4.2.	Жалпы білім беру ұйымдары	оқушы орындары	522	957	957
4.2.1.	жаңа құрылыс	оқушы орындары		435	-
4.3.	Медициналық ұйымдар	кезекпен қатысу	50	50	100
4.4.	Клубтық типтегі мекемелер	орын	-	370	370
4.5.	Денешынықтыру-спорт ғимараттары – адам/алаңдар	бірлік/га	0,8	1,8	3,2
4.6.	Сауда кәсіпорындары, жалпы/1000 адамға	сауда алаңының м²	521/121	921/208	1381/300
4.7.	Қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындары, жалпы/1000 адамға	отырғызу орны	1050/243	750/169	750/163
4.8.	Күнделікті қызмет көрсету кәсіпорындары, жалпы/1000 адамға	жұмыс орындары	5/1	15/3	32/7
5	Көлікпен қамтамасыз ету				

№ п.п.	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Қазіргі жағдай 2025 жыл	Бірінші кезең 2032 жыл	Есептік мерзім 2050 жыл
1	2	3	4	5	6
5.1.	Жолдар мен көшелердің ұзындығы, жалпы	км			
	оның ішінде:				
5.1.1.	ауылішілік жолдар	-//-			
5.1.2.	тұрғын үй құрылысы аумағындағы көшелер	-//-			
5.1.2.1	негізгі	-//-			
5.1.2.2	екінші дәрежелі (көрі / переулок)	-//-			
6	Инженерлік жабдықтау және абаттандыру				
6.1.	Су жабдықтау				
6.1.1.	Жалпы тұтыну, жалпы	мың.м3/тәу.			
	оның ішінде:				
6.1.1.1	тұрмыстық-ішімдік қажеттіліктерге	-//-			
6.1.1.2	өндірістік қажеттіліктерге	-//-			
6.1.2.	Бір адамға орташа су тұтыну	л/сут.			
6.1.2.1	оның ішінде: тұрмыстық-ішімдік қажеттіліктерге	-//-			
6.1.3.	Қолданылатын су көздері:	-//-			
6.1.3.1	жер асты су көздері	-//-			
6.1.3.2	беткі су көзінен су алу				
6.1.4.	Желілердің ұзындығы	км			
6.2.	Суды ағызу (құбыр арқылы шығару)				
6.2.1.	Бөлінген өндірістік сулардың жалпы ағыны, жалпы	тыс. м3/тәу.			

№ п.п.	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Қазіргі жағдай 2025 жыл	Бірінші кезең 2032 жыл	Есептік мерзім 2050 жыл
1	2	3	4	5	6
	оның ішінде:				
6.2.1.1	тұрмыстық кәріз жүйесі	-//-			
6.2.1.2	өндірістік кәріз жүйесі	-//-			
6.2.2.	Бір адамға орташа су ағызу	л/тәул.			
6.2.3.	Желілердің ұзындығы	км			
6.3.	Электрмен қамтамасыз ету:				
6.3.1.	Жалпы электр жүктемесі	кВт			
6.3.2.	Жалпы электр энергиясын тұтыну	кВт сағ/жыл			
	оның ішінде:				
6.3.2.1	коммуналдық-тұрмыстық қажеттіліктерге	-//-			
6.3.2.2	өндірістік қажеттіліктерге	-//-			
6.3.3.	Желілердің ұзындығы	км			
6.4.	Жылумен қамтамасыз ету				
6.4.1.	Жалпы жылу шығыны	Гкал/сағ			
6.4.2.	Жылытуға арналған тұтыну, жалпы	МВт			
	в том числе:				
6.4.2.1	коммуналдық-тұрмыстық қажеттіліктерге	-//-			
6.4.2.2	өндірістік қажеттіліктерге	-//-			
6.4.3.	Ыстық сумен қамтамасыз етуге арналған тұтыну, жалпы	-//-			

№ п.п.	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Қазіргі жағдай 2025 жыл	Бірінші кезең 2032 жыл	Есептік мерзім 2050 жыл
1	2	3	4	5	6
6.4.3.1	оның ішінде: коммуналдық-тұрмыстық қажеттіліктерге	-//-			
6.4.3.2	өндірістік қажеттіліктерге	-//-			
6.4.4.	Желілердің ұзындығы	км			
6.5.	Газбен қамтамасыз ету				
6.5.1.	Жылдық табиғи газ шығыны	мың.м3/жыл			
6.5.2.	Табиғи газ тұтынуы, жалпы	млн. м3/жыл			
	Оның ішінде:				
6.5.2.1	коммуналдық-тұрмыстық қажеттіліктерге	-//-			
6.5.2.2	өндірістік қажеттіліктерге	-//-			
6.5.3.	Сұйытылған газ тұтынуы, жалпы	тонн/жыл			
	оның ішінде:				
6.5.3.1	коммуналдық-тұрмыстық қажеттіліктерге	-//-			
6.5.3.2	өндірістік қажеттіліктерге	-//-			
6.5.4.	Желілердің ұзындығы	км			
6.6.	Телефонизация				
6.6.1.	Орнатылған телефон нөмірлерінің саны	Мың бірлік			
7	Аумағын инженерлік дайындау				
7.1.	Жауын-шашын кәріз жүйесінің жалпы ұзындығы	км			
7.2.	Ауданды су басудан қорғау:				

№ п.п.	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Қазіргі жағдай 2025 жыл	Бірінші кезең 2032 жыл	Есептік мерзім 2050 жыл
1	2	3	4	5	6
7.2.1.	аудан көлемі	га			
7.2.2.	қорғаныс құрылыстарының ұзындығы	км			
7.3.	Құм мен топырақ төсеу, жалпы көлемі мен ауданы	млн. м3, га			
7.4.	Қаратау (кейде “суағар қорғанысы”)	км			
7.5.	Жер асты сулар деңгейін төмендету	га			
8.	Қоршаған ортаны қорғау				
8.1.	Атмосфералық ауаның ластану деңгейі	ПДК			
8.2.	Атмосфералық ауаға зиянды заттар шығарылымының көлемі	т/жыл			
8.3.	Ластанған судың жалпы ағызылу көлемі	мың. м3/тәу			
8.4.	Санитарлық-қорғаныс аймақтары	га			
8.5.	Қатты тұрмыстық қалдықтардың көлемі	адам.			
8.6.	Аудандарды санитарлық тазалау	-//-			
8.6.1.	Қоқыс алаңдарының жалпы ауданы	га			
8.6.2.	оның ішінде: төтенше (спонтан) қоқыс алаңдары	-//-			
8.7.	Табиғатты қорғау және табиғатты тиімді пайдалану бойынша басқа іс-шаралар	Сәйкес бірліктер			

№ п.п.	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Қазіргі жағдай 2025 жыл	Бірінші кезең 2032 жыл	Есептік мерзім 2050 жыл
1	2	3	4	5	6
9	Өрт сөндіру қызметінің нысандары (өрт депосы)	Депо саны, бірлік	-	1	1

15. Нормативтік-техникалық құжаттама мен қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының Жер кодексі 2003 жылғы 20 маусым №442 (2024 жылғы 22.07 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

2. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі 2021 жылғы 2 қаңтар №400-VI (2024 жылғы 20.08 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

3. Қазақстан Республикасының Су кодексі 2003 жылғы 9 шілде №481-II (2024 жылғы 08.06 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

4. Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілде №360-VI «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» кодексі (2024 жылғы 20.08 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

5. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасында сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Заңы (2024 жылғы 22.07 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

6. Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 11 сәуір №188-V «Азаматтық қорғау туралы» Заңы (2024 жылғы 08.06 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

7. Қазақстан Республикасының «Автомобиль жолдары туралы» Заңы, 7-бап, 2-тарау (2024 жылғы 22.07 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

8. Қазақстан Республикасының 2006 жылғы 7 шілде №175-III «Арнайы қорғалатын табиғи аумақтар туралы» Заңы (2024 жылғы 21.07 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

9. Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 3 шілде №331-II «Өсімдіктерді қорғау туралы» Заңы (2024 жылғы 08.06 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

10. Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 13 қаңтар №541-IV «Энергияны үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру туралы» Заңы (2024 жылғы 08.06 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

11. СН РК 3.01-01-2013 «Қала құрылысы. Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және құрылыс» (2024 жылғы 07.06 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

12. СП РК 3.01-101-2013* «Қала құрылысы. Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және құрылыс» (2024 жылғы 07.06 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

13. СН РК 3.01-00-2011 «Қазақстан Республикасында қала құрылыстық жобаларды әзірлеу, келісу және бекіту тәртібі жөніндегі нұсқаулық». Астана, 2011 ж. (2017 жылғы 28.08 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

14. СН РК 3.01-02-2012 Жеке тұрғын үй құрылысының аудандарын жоспарлау және құрылыс;

15. СП РК 3.01-102-2012 Жеке тұрғын үй құрылысының аудандарын жоспарлау және құрылыс;

16. СП РК 2.04-01-2017 «Құрылыс климаты» (2019 жылғы 01.04 түзетулермен);

17. СП РК 3.02-141-2014 Зираттарды жобалау және күтіп ұстау

18. СП РК 2.03-102-2012 Су басу және су алу аймақтарында инженерлік қорғау;

19. СН РК 2.03-01-2001 Қауіпті табиғи әсерлердің геофизикасы. Астана, 2002 ж.;

20. СН РК 3.02-03-2012 «Мемлекеттік әлеуметтік тұрғын үй»;

21. СП РК 2.03-30-2017 Сейсмикалық аймақтардағы құрылыс» (2024 жылғы 08.04 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

22. СП РК 3.01-01-2008 Қалалардың және басқа елді мекендердің бөліктерін жоспарлау жобаларын әзірлеуге арналған әдістемелік нұсқаулар. Астана, 2009 ж.;

23. СН РК 3.03-01-2013 «Автомобиль жолдары»;

24. СП РК 3.03-101-2013 Автомобиль жолдары (2024 жылғы 13.02 түзетулер мен толықтырулармен);

25. СП РК 1.02-102-2014 «Құрылысқа арналған инженерлік-геологиялық зерттеулер»;

26. СН РК 4.01-03-2013 «Сыртқы су және канализация жүйелері мен құрылыстары»;

27. СН РК 4.01-03-2011* «Суды төгу. Сыртқы желілер мен құрылыстар» (2021 жылғы 29.12 жағдай бойынша түзетулермен);

28. СН РК 4.01-103-2013 «Сыртқы су және канализация желілері мен құрылыстары» (2017 жылғы 25.12 жағдай бойынша түзетулермен);

29. СН РК 4.04-04-2023 «Қалалар, поселкелер және ауылдық елді мекендердегі сыртқы электр жарығы»;

30. СН РК 4.03-01-2011 «Газ тарату жүйелері» (2021 жылғы 21.10 жағдай бойынша түзетулермен);

31. СНиП РК 4.01-02-2009 «Су жабдықтау. Сыртқы желілер мен құрылыстар» (2017 жылғы 13.06 жағдай бойынша түзетулермен);

32. СП РК 4.01-101-2012 «Ғимараттар мен құрылыстардағы ішкі су және канализация жүйелері» (2023 жылғы 24.10 түзетулермен);

33. СП РК 2.02-105-2014 «Өртке қарсы қызмет объектілерін жобалау» (2024 жылғы 12.01 жағдай бойынша түзетулермен);

34. СП РК 2.02-101-2022 «Ғимараттар мен құрылыстардың өрт қауіпсіздігі» (2023 жылғы 24.10 түзетулермен);

35. СН РК 2.03-03-2014 Азаматтық қорғаныс қорғаныс құрылыстары;

36. СН РК 3.05-01-2013 «Магистральдық құбыр желілері» (2018 жылғы 29.08 түзетулер мен толықтырулармен);

37. СП РК 4.04-103-2013 «Қалалық пәтерлер мен коттеджердің электр жүктемесін есептеу ережелері»;

38. СН РК 3.02-07-2014 «Қоғамдық ғимараттар мен құрылыстар» (2018 жылғы 27.11 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

39. СН РК 3.03-12-2013 «Көпірлер және құбырлар»;

40. СН РК 2.04-02-2011 «Шудан қорғау»;

41. СН РК 1.04-15-2013 «Қатты тұрмыстық қалдықтар полигоны» (2019 жылғы 20.12 түзетулермен);

42. СН РК 2.03-02-2012 «Су басу және су алу аймақтарында инженерлік қорғау»;

43. СП РК 3.02-110-2012 Мектепке дейінгі білім беру ұйымдары (2020 жылғы 10.01 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

44. СП РК 3.02-111-2012 Жалпы білім беретін ұйымдар (2024 жылғы 02.02 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

45. СН РК 3.02-13-2014 Емдеу-профилактикалық мекемелер (2023 жылғы 24.10 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

46. СП РК 3.02-118-2013 Жабық спорт залдары (2023 жылғы 24.10 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

47. РДС РК 3.01-01-2002 «Қалалық жоспарлау аймақтарын әзірлеу, келісу және бекіту тәртібі мен ережелері»;

48. РДС РК 3.01-05-2001 «Қалалық құрылыс. Мүгедектер мен қозғалысы шектеулі топтардың қажеттілігін ескере отырып, елді мекендерді жоспарлау және құрылыс»;

49. РДС РК 4.04-191-2002 «Қалалық және поселкелік электр желілерін жобалауға арналған әдістемелік нұсқаулар»;

50. РНД 01.01.03-94 Қазақстан Республикасының беткі су қорларын қорғау ережелері;

51. Қазақстан Республикасының ұлттық стандарты (СТ РК 2476-2021 «Жалпы қолданыстағы автомобиль жолдары. Жол бойындағы сервистік объектілерге қойылатын талаптар», Астана, 2015 ж.);

52. Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 6 сәуірдегі № 310 Жарлығы «Қазақстанды 2030 жылға дейін дамыту Стратегиясын іске асырудың қосымша шаралары туралы» (2009 жылғы 19.05 түзетулермен);

53. Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 30 мамырдағы № 577 Жарлығы «Қазақстан Республикасын «жасыл экономикаға» көшіру тұжырымдамасы туралы» (2024 жылғы 10.06 түзетулермен);

54. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 29 шілдедегі № 479 Қаулысы «Қазақстан Республикасын «жасыл экономикаға» көшіру

тұжырымдамасын 2021–2030 жылдарға жүзеге асыру жоспарын бекіту туралы» (2023 жылғы 04.04 түзетулермен);

55. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 6 мамырдағы № 305 Қаулысы «Терроризмге сезімтал объектілерді қорғау талаптарын бекіту туралы» (2024 жылғы 08.03 түзетулермен);

56. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің міндетін атқарушының 2020 жылғы 15 қазандағы № ҚР ДСМ-133/2020 Бұйрығы «Денсаулық сақтау ұйымдары желісінің мемлекеттік нормасын бекіту туралы» (2022 жылғы 30.06 түзетулермен);

57. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 5 тамыздағы № ҚР ДСМ-76 Бұйрығы «Білім беру объектілеріне санитарлық-эпидемиологиялық талаптар туралы Санитарлық ережелерді бекіту» (2023 жылғы 22.04 жағдай бойынша түзетулер мен толықтырулармен);

58. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің міндетін атқарушының 2022 жылғы 11 қаңтардағы № ҚР ДСМ-2 Бұйрығы «Тұрғындар мен адам денсаулығына әсер ететін объектілердің санитарлық-қорғаушы аймақтарына қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар туралы Санитарлық ережелерді бекіту» (2024 жылғы 24.05 түзетулермен);

59. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 11 тамыздағы № ҚР ДСМ-96/2020 Бұйрығы «Денсаулық сақтау объектілеріне санитарлық-эпидемиологиялық талаптар туралы Санитарлық ережелерді бекіту» (2023 жылғы 22.04 жағдай бойынша түзетулермен);

60. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің міндетін атқарушының 2020 жылғы 25 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-331/2020 Бұйрығы «Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинау, пайдалану, қолдану, бейтараптандыру, тасымалдау, сақтау және көмгенге қойуға арналған санитарлық-эпидемиологиялық талаптар туралы Санитарлық ережелерді бекіту» (2024 жылғы 04.05 жағдай бойынша түзетулермен);

61. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 20 қарашадағы № 706 Бұйрығы «Барлық деңгейдегі қалалық жобалардың кешенді градостроительный сараптамасын жүргізу ережелерін бекіту» (2024 жылғы 28.07 түзетулер мен толықтырулармен);

62. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 230 Бұйрығы «Электр орнату ережелерін бекіту» (2023 жылғы 03.01 түзетулер мен толықтырулармен);

63. Қазақстан Республикасы ТЖ министрінің 2022 жылғы 21 ақпандағы № 55 Бұйрығы «Өрт қауіпсіздігі ережелерін бекіту» (2023 жылғы 07.08 түзетулермен);

64. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2014 жылғы 26 желтоқсандағы № 945 Бұйрығы «Төтенше жағдайлар кезінде азаматтарды, мемлекеттік органдарды хабарландыру және азаматтық қорғау жүйесін

ұйымдастыру ережелерін бекіту» (2022 жылғы 26.12 жағдай бойынша түзетулермен);

65. Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 2020 жылғы 30 қыркүйектегі № 505 Бұйрығы «Градостроительный жобаларды (детальды жоспарлау жобалары мен құрылыс жобаларын) әзірлеу, келісу және бекіту ережелерін бекіту» (2024 жылғы 15.07 түзетулер мен толықтырулармен);

66. ҰСН РК 8.02-04-2024 «Ғимараттар мен құрылыстардың құрылыс құнының іріктелген көрсеткіштері жинағы. Өндірістік емес объектілер. Алматы облысы»;

67. Қазақстан Республикасы облыстар, қалалар және аудандар бойынша халық саны 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 жылдары. Демография. Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросы департаменті;

68. Қазақстан Республикасының 2009 жылғы Ұлттық халық санағының нәтижелері. Том 1. Астана, 2011 ж. Статистика агенттігі;

69. Қазақстан Республикасының 2021 жылғы Ұлттық халық санағының нәтижелері. Том 1. Астана, 2023 ж. Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросы департаменті;

70. Алматы облысының 2024–2028 жылдарға әлеуметтік-экономикалық дамуы бойынша болжамдар.